RAPORT O ŁADZIE KORPORACYJNYM

1. ŁAD KORPORACYJNY W PBG SA

Zasady ładu korporacyjnego obejmują formalne i nieformalne wytyczne, mające na celu regulowanie stosunków pomiędzy wszystkimi podmiotami uczestniczącymi w życiu Spółki – akcjonariuszami, inwestorami, odbiorcami, dostawcami, kadrą zarządzającą i pracownikami. Stosowanie wszystkich jego reguł powinno być dla każdej spółki sprawą priorytetową. Tak jest w przypadku PBG SA. Dzięki temu Spółka staje się bardziej wiarygodna i transparentna.

Reguły i jasność informacji decydują o sukcesie w biznesie. Celem dobrych praktyk jest ograniczenie ryzyka związanego z inwestowaniem w papiery wartościowe spółki. W Polsce zasady ładu korporacyjnego zebrano w dokument „Dobre praktyki w spółkach publicznych" i po raz pierwszy władze Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie opublikowały go we wrześniu 2002 roku. Dokument określał podstawowe zasady etyki biznesowej, którymi w codziennej działalności powinny kierować się spółki giełdowe. Następne wydanie zasad – „Dobre praktyki w spółkach publicznych 2005" – obowiązywało od początku 2005 roku do końca 2007 roku. K olejne zaktualizowanie zasad dobrych praktyk nastąpiło w dniu 1 stycznia 2008. Wydany wtedy dokument „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW" obowiązywał spółki publiczne przez następne dwa lata.

Spółka PBG SA stosuje zasady ładu korporacyjnego opublikowane w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW", zamieszczonym na stronie *http://www.corp-gov.gpw.pl*.

W myśl obowiązku „comply or explain" (przestrzegaj lub wyjaśnij) Zarząd PBG SA zadeklarował również, że w 2010 roku przestrzegał wszystkich zasad wynikających z tego dokumentu.

Zasady obowiązujących obecnie „Dobrych Praktyki Spółek Notowanych na GPW", zmodyfikowane zostały w dniu 19 maja 2010 roku. Dokument został uaktualniony o zmiany w przepisach prawa, międzynarodowe trendy w zakresie dobrych praktyk giełdowych a także oczekiwania uczestników rynku. Obowiązujące obecnie dobre praktyki uznawane są za przewodnik po zasadach ładu korporacyjnego dla firm, które chcą długotrwale budować dobre relacje z akcjonariuszami.

RAPORT DOTYCZĄCY ŁADU KORPORACYJNEGO JEST INTEGRALNĄ CZĘŚCIĄ RAPORTU ROCZNEGO PBG SA.

Treść oświadczeń wraz z komentarzem Spółki dotyczącym każdej z zasad ładu korporacyjnego oraz raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego w PBG SA za 2010 rok, Spółka zamieściła pod następującym adresem internetowym:

http://www.pbg-sa.pl/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny-82/lad-korporacyjny-na-gpw.html

2. CZŁONKOWIE I KOMITETY RADY NADZORCZEJ

CZŁONKOWIE RADY NADZORCZEJ

Kadencja członków Rady Nadzorczej trwa rok, a ich wynagrodzenie określa Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Rada sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Do szczególnych obowiązków należy ocena sprawozdania finansowego i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki w zakresie jej zgodności z księgami i dokumentami, jak i stanem faktycznym, a także ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku lub pokrycia straty oraz składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego, pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.

Obowiązki i Regulamin Rady Nadzorczej są określone w formalnym dokumencie. Rada Nadzorcza pełni swe obowiązki kolegialnie, ale przekazała część kompetencji określonym osobom lub komitetom, które opisano w dalszej części niniejszego tekstu.

Członek Rady Nadzorczej powinien posiadać należytą wiedzę i doświadczenie oraz mieć możliwość poświęcenia niezbędnej ilości czasu na wykonywanie swoich obowiązków. Wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe członków Rady Nadzorczej są warunkiem umożliwiającym jej członkom obiektywizm i niezależność w wyrażaniu opinii i sądów.

Osoby wchodzące w skład Rady Nadzorczej w okresie od **1 stycznia 2010** roku do **21 kwietnia 2010 roku:**

- Maciej Bednarkiewicz – Przewodniczący Rady Nadzorczej;
- Jacek Kseń – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej;
- Wiesław Lindner – Sekretarz Rady Nadzorczej;
- Dariusz Sarnowski – Członek Rady Nadzorczej;
- Adam Strzelecki – Członek Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza, w której skład wchodzili ww. członkowie powołana została w dniu 4 czerwca 2009 roku przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy do pełnienia swoich funkcji na następną kadencję. Kadencja Rady Nadzorczej powołanej w czerwcu 2009 roku wygasła z dniem odbycia Zwyczajnego Wlanego Zgromadzenia Akcjonariuszy i zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółki za 2009 rok.

Dnia 21 kwietnia 2010 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki PBG udzieliło absolutorium wszystkim wymienionym wyżej członkom Rady Nadzorczej. Tego samego dnia Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy wybrało członków Rady Nadzorczej PBG na kolejną kadencję.

Rada Nadzorcza PBG SA **V kadencji** składa się z pięciu członków.

TABELA 1: SKŁAD OSOBOWY RADY NADZORCZEJ (W OKRESIE OD 21 KWIETNIA 2010 ROKU DO 31 GRUDNIA 2010 ROKU I NADAL)

Imię i nazwisko:	**Maciej Bednarkiewicz**
Stanowisko:	Przewodniczący Rady Nadzorczej *Członek niezależny; nie prowadzi działalności konkurencyjnej w stosunku do PBG SA*
Kwalifikacje:	• Uniwersytet Warszawski – Wydział Prawa
Doświadczenie:	• poseł na Sejm X Kadencji • sędzia Trybunału Stanu RP • prezes Naczelnej Rady Adwokackiej • Kancelaria Prawna Maciej Bednarkiewicz, Andrzej Wilczyński i Wspólnicy – komplementariusz • BIG Bank SA – członek Rady Nadzorczej • Millenium Bank SA – przewodniczący Rady Nadzorczej • PZU SA – sekretarz Rady Nadzorczej • Techmex SA – członek Rady Nadzorczej • PBG SA – przewodniczący Rady Nadzorczej od 2004 r.

Imię i nazwisko:	**Jacek Kseń**
Stanowisko:	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej do dnia 21 kwietnia 2010 roku *Członek niezależny; nie prowadzi działalności konkurencyjnej w stosunku do PBG SA*
Kwalifikacje:	• Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu – Wydział Handlu Zagranicznego • Warszawska Szkoła Główna Planowania i Statystyki – doktor międzynarodowych rynków finansowych
Doświadczenie:	• Bank Handlowy – operator na rynkach walutowych • BZ WBK SA – prezes zarządu • PLL LOT – przewodniczący Rady Nadzorczej • Sygnity – przewodniczący Rady Nadzorczej • Orbis – wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej • PBG SA – wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Imię i nazwisko:	**Małgorzata Wiśniewska**
Stanowisko:	Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej od dnia 21 kwietnia 2010 roku i nadal *Członek zależny; nie prowadzi działalności konkurencyjnej w stosunku do PBG SA*
Kwalifikacje:	• Politechnika Poznańska – Wydział Budownictwa Lądowego • MBA – Rotterdam School of Management • Program doskonalenia umiejętności menedżerskich – Canadian International Management Institute • Studia podyplomowe w zakresie Zarządzania oraz Public Relations na Wydziale Finansów i Bankowości w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu
Doświadczenie:	• PBG SA – członek Rady Nadzorczej w latach 2006-2008 oraz od dnia 21 kwietnia 2010 • Przedsiębiorstwo Uprzemysłowione Budownictwa Rolniczego w Poznaniu – asystent projektanta • PBG SA – kolejno: dyrektor ds. systemu jakości, dyrektor ds. public relations, członek zarządu, wiceprezes zarządu • Prezes Zarządu Poznańskiego Stowarzyszenia Oświatowego od 1997 r. • INFRA SA – prezes zarządu • Hydrobudowa Polska SA – przewodnicząca Rady Nadzorczej • Hydrobudowa 9 SA – zastępca przewodniczącego Rady Nadzorczej • PBG Dom Sp. z o.o. – przewodnicząca Rady Nadzorczej • APRIVIA SA – przewodnicząca Rady Nadzorczej • GasOil Engineering AS – członek Rady Nadzorczej • PBG SA – członek Rady Nadzorczej w latach 21.11.2006 – 31.08.2008 i od 21 kwietnia 2010 r. • Prezes Fundacji PBG

Imię i nazwisko:	**Wiesław Lindner do dnia 21 kwietnia 2010 roku**
Stanowisko:	Sekretarz Rady Nadzorczej *Członek zależny; nie prowadzi działalności konkurencyjnej w stosunku do PBG SA*
Kwalifikacje:	• Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Doświadczenie:	• PGNiG – kierownik działu ekonomicznego; zastępca dyrektora ds. ekonomicznych; zastępca naczelnego dyrektora; naczelny dyrektor • Zakład Naprawy Gazomierzy w Poznaniu – główny księgowy • ATG Sp. z o.o. – członek Rady Nadzorczej • PBG SA – członek Rady Nadzorczej od 2004 r

Imię i nazwisko:	**Dariusz Sarnowski**
Stanowisko:	Sekretarz Rady Nadzorczej *Członek niezależny; nie prowadzi działalności konkurencyjnej w stosunku do PBG SA*
Kwalifikacje:	• Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu – Rachunkowość
Doświadczenie:	• Uprawnienia biegłego rewidenta • W. Frąckowiak i Partnerzy Sp. z o.o. – asystent w Departamencie Konsultingu; asystent w Departamencie Audytu • BZ WBK SA – inspektor w wydziale doradztwa Departamentu Rynków Kapitałowych • Trade Institute – Reemtsma Polska SA – menedżer • BDO Polska Sp. z o.o. – asystent Departamentu Audytu • HLB Frąckowiak i Wspólnicy Sp. z o.o. – asystent Departamentu Audytu • Sarnowski & Wiśniewski Spółka Audytorska – wspólnik; prezes • Usługi Audytorskie DGA Sp. z o.o. – wiceprezes zarządu • Mostostal Poznań SA – członek Rady Nadzorczej • Browary Polskie BROK – STRZELEC SA – członek Rady Nadzorczej • NZOZ „Szpital w Puszczykowie" Sp. z o.o. – członek Rady Nadzorczej • Swarzędz SA – członek Rady Nadzorczej • PBG SA – członek Rady Nadzorczej od 2005 r.

Imię i nazwisko:	**Adam Strzelecki**
Stanowisko:	Członek Rady Nadzorczej *Członek niezależny; nie prowadzi działalności konkurencyjnej w stosunku do PBG SA*
Kwalifikacje:	• Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu – Wydział Prawa i Administracji; doktor nauk prawnych • Uniwersytet Warszawski – Wydział Ekonomii – Bankowość • Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku – adiunkt; prodziekan Wydziału Administracji • Toruńska Szkoła Wyższa – wykładowca • Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony w Warszawie – wykładowca
Doświadczenie:	• Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Chełmnie – rewident • Bank Rolny w Chełmnie – inspektor kredytowy • NBP w Chełmnie – główny księgowy • NBP w Lipnie – dyrektor oddziału • NBP Oddział Wojewódzki – dyrektor • Polski Bank Inwestycyjny we Włocławku – dyrektor oddziału • Kredyt Bank SA we Włocławku – dyrektor oddziału • Zakład Doskonalenia Zawodowego Sp. z o.o. – wspólnik; rada nadzorcza • Włocławskie Towarzystwo Naukowe – członek zarządu • PBG SA – członek Rady Nadzorczej od 2004 r.

Imię i nazwisko:	Marcin Wierzbicki
Stanowisko:	Członek Rady Nadzorczej od dnia 21 kwietnia 2010 roku i nadal *Członek niezależny; nie prowadzi działalności konkurencyjnej stosunku do PBG SA*
Kwalifikacje:	• Warsaw School of Economics w Warszawie – Zarządzanie i Marketing • Studia MBA Ross School of Business School na University of Michigan
Doświadczenie:	• TRINITY MANAGEMENT – analityk • Ernst&Young Management Consulting Services – konsultant • ELI LILLY Polska Sp. z o.o. – kolejno: kierownik ds. rozwoju, kierownik dobrych praktyk promocyjnych • CEGEDIM Polska – business unit manager • CEGEDIM Rosja – customer service director russia • CEGEDIM DENDRITE – operations director • ALLIANCE MEDICAL Poland – chief operations officer • Sklep.pl – właściciel sklepu internetowego • ALLIANCE MEDICAL Poland – general manager • POL–AQUA SA – członek Rady Nadzorczej • COMP SA – członek Rady Nadzorczej • PBG SA – członek Rady Nadzorczej od 21 kwietnia 2010 r.

W obecnej kadencji Rada Nadzorcza składa się z pięciu członków.

KOMITETY RADY NADZORCZEJ:

- Komitet Audytu;
- Komitet Wynagrodzeń.

KOMITET AUDYTU – SKŁAD OSOBOWY:

- Małgorzata Wiśniewska – Przewodnicząca Komitetu;
- Dariusz Sarnowski;
- Marcin Wierzbicki.

Komitet Audytu zbiera się stosownie do potrzeb jednak nie rzadziej niż raz na kwartał, odpowiada w szczególności za:

- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej;
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej;
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej.

KOMITET WYNAGRODZEŃ – SKŁAD OSOBOWY:

- Maciej Bednarkiewicz – Przewodniczący Komitetu;
- Adam Strzelecki.

Komitet wynagrodzeń zbiera się stosownie do potrzeb jednak nie rzadziej niż raz na kwartał, odpowiada w szczególności za:

- ogólne monitorowanie praktyk w zakresie wynagrodzeń i ich poziomu w Spółce;
- ustalanie warunków zatrudnienia Członków Zarządu i kadry kierowniczej Spółki;
- ustalanie planu premiowania na rok obrotowy.

RADA NADZORCZA, ZASADY FUNKCJONOWANIA

Rada Nadzorcza działa na podstawie KSH, Statutu oraz Regulaminu Rady Nadzorczej.

Składa się z minimum pięciu członków powoływanych przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w tajnym głosowaniu na okres roku. Mandaty członków wygasają dopiero z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej.

Członkowie Rady mogą być wybierani ponownie. Rada składa się z członków niezależnych, kryteria niezależności wynikają z przepisów prawa lub regulacji zawartych w dokumentach określających zasady ładu korporacyjnego dotyczące spółek publicznych. Członek Rady Nadzorczej uważany jest za niezależnego, jeżeli:

- nie jest pracownikiem Spółki ani Podmiotu Powiązanego;
- nie jest członkiem władz nadzorczych i zarządzających Podmiotu Powiązanego;
- nie jest akcjonariuszem dysponującym co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki lub walnym zgromadzeniu Podmiotu Powiązanego;
- nie jest członkiem władz nadzorczych i zarządzających lub pracownikiem podmiotu dysponującego co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki lub walnym zgromadzeniu Podmiotu Powiązanego;
- nie jest wstępnym, zstępnym, małżonkiem, rodzeństwem, rodzicem małżonka albo osobą pozostającą w stosunku przysposobienia wobec którejkolwiek z osób wymienionych w punktach poprzedzających.

Warunki wskazane powyżej muszą być spełnione przez cały okres trwania mandatu.

Rada Nadzorcza zobowiązana jest wykonywać stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Corocznie przedkłada ona Walnemu Zgromadzeniu zwięzłą ocenę sytuacji Spółki ustaloną podczas posiedzenia Rady Nadzorczej.

Zgody Rady Nadzorczej wymaga w szczególności:

- nabycie przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa;
- tworzenie i likwido wanie oddziałów Spółki w kraju i za granicą;
- przejmowanie odpowiedzialności za cudze zobowiązania (poręczenia, gwarancje, awale wekslowe) przekraczające kwotę stanowiącą wysokość kapitału zakładowego Spółki, z zastrzeżeniem, iż przejmowanie odpowiedzialności za zobowiązania spółek z grupy kapitałowej Spółki nie wymaga zgody Rady Nadzorczej;
- zajmowanie się przez członków Zarządu interesami konkurencyjnymi oraz uczestniczenie w spółkach konkurencyjnych jako wspólnik jawny lub członek władz;
- nabywanie, obejmowanie, zbywanie, rezygnacja z prawa poboru udziałów lub akcji, za wyjątkiem akcji spółek publicznych w ilości nie przekraczającej 1% ogólnej ich liczby;

- wypłata akcjonariuszom zaliczki na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego;
- dokonywanie przez Spółkę świadczeń z jakiegokolwiek tytułu z wyjątkiem świadczeń wynikających z tytułu stosunku pracy na rzecz członków zarządu Spółki;
- zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niej zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką (z wyjątkiem zawierania umów ze spółkami z grupy kapitałowej Spółki), członkiem rady nadzorczej albo zarządu oraz podmiotami z nimi powiązanymi;
- nabycie lub zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości;
- wybór biegłego rewidenta;
- reprezentowanie Spółki w umowach i sporach pomiędzy Spółką a członkami Zarządu;
- zatwierdzanie Regulaminu Zarządu;
- powoływanie i odwoływanie członków Zarządu;
- opiniowanie spraw przedstawionych przez Zarząd.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI I SAMOOCENA PRACY RADY NADZORCZEJ PBG SA W 2010 ROKU

Rada Nadzorcza działała w roku 2010 w następującym składzie:

od dnia 1 stycznia 2010 roku do dnia 21 kwietnia 2010 roku: Maciej Bednarkiewicz, Jacek Kseń, Wiesław Lindner, Dariusz Sarnowski i Adam Strzelecki;

od dnia 21 kwietnia 2010 roku: Maciej Bednarkiewicz, Dariusz Sarnowski, Adam Strzelecki, Marcin Wierzbicki, Małgorzata Wiśniewska.

Przedmiotem posiedzeń Rady Nadzorczej była kontrola i nadzór nad bieżącą działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Rada Nadzorcza w roku 2010 odbyła 6 posiedzeń, podczas których podjęła uchwały m.in. w przedmiocie:

- wyrażenia zgody na nabycie lub zbycie akcji w spółkach;
- wyrażenia zgody na nabycie lub zbycie nieruchomości;
- oceny sprawozdania finansowego Spółki za 2009 rok, sprawozdania Zarządu z działalności Spółki w roku 2009 oraz wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku osiągniętego w roku 2009;
- oceny skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PBG za rok 2009 oraz sprawozdania z działalności Grupy w roku 2009;
- zaakceptowania porządku obrad ZWZ przedstawionego przez Zarząd;
- przyjęcia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej zawierającego zwięzłą ocenę sytuacji Spółki;
- wyboru podmiotu właściwego do badania sprawozdań finansowych;
- ustalenia wynagrodzenia zasadniczego i premii dla członków Zarządu.

Dokonując samooceny działalności, Rada Nadzorcza stwierdza, że obowiązki i uprawnienia Rady Nadzorczej zostały opisane w Regulaminie Rady Nadzorczej, którego aktualną wersję przyjęło Walne Zgromadzenie w dniu 21 kwietnia 2010 roku. Rada Nadzorcza spełnia kryteria niezależności opisane w Statucie Spółki oraz „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych". Rada Nadzorcza ze swojego składu powołała Komitet Audytu oraz Komitet Wynagrodzeń.

W okresie objętym sprawozdaniem na bieżąco uzyskiwała rzetelne informacje od Zarządu dotyczące sytuacji finansowej Spółki, przedsięwzięć realizowanych przez Spółkę, akwizycji oraz współpracy z kontrahentami. Wykonując swoje obowiązki Rada Nadzorcza pozyskiwała informacje konieczne do ich wykonywania z dokumentów, informacji oraz prezentacji i wyjaśnień przedstawianych przez Zarząd, a także – w razie potrzeby – pracowników Spółki lub ekspertów na posiedzeniach Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza stwierdza, że współpraca z Zarządem PBG przebiegała bez zakłóceń.

Praca Rady Nadzorczej odbywała się sprawnie, przy współudziale wszystkich jej Członków. Szczegółowe czynności podejmowane przez Radę Nadzorczą znajdują odzwierciedlanie w protokołach posiedzeń, które znajdują się w siedzibie Spółki.

Wszystkie posiedzenia zwołane zostały w sposób zgodny z Regulaminem Rady Nadzorczej, wobec czego Rada Nadzorcza zdolna była do podejmowania ważnych uchwał na każdym z nich.

W opinii członków Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza PBG SA wywiązała się prawidłowo ze wszystkich obowiązków wynikających z przepisów prawa, Statutu Spółki, regulaminów obowiązujących w Spółce oraz „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW".

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU AUDYTU W 2010 ROKU

- Spotkanie organizacyjne celem wyznaczenia zakresu prac na rok 2010/ 2011;
- Spotkania z audytorem PBG oraz spotkania z innymi audytorami;
- Spotkanie związane ze strategią zabezpieczania się przed ryzykami. Spotkanie to odbyło się z Zarządem;
- Spotkanie dotyczące bezpieczeństwa informacji w systemach informatycznych, kontroli procesów planowania zakupów;
- Inicjowanie działań kontrolnych realizowanych przez dział audytu wewnętrznego w spółce PBG SA.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU WYNAGRODZEŃ W 2010 ROKU

- Posiedzenie o charakterze organizacyjnym, porządkowym, organizujące prace w roku 2010/ 2011;
- Cykliczne spotkania dotyczące przygotowania polityki wynagrodzeń oraz systemu premiowania kadry wyższej w spółce PBG SA;
- spotkania przygotowujące do wdrożenia polityki wynagrodzeń w PBG SA.

ZWIĘZŁA OCENA SYTUACJI SPÓŁKI W 2010 ROKU WYDANA PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ

W roku 2010 Spółka i jej Grupa Kapitałowa, po raz kolejny, mimo trwającej złej sytuacji na rynku budowlanym i związanej z tym zaostrzonej walki o nowe zlecenia, osiągnęła zakładane cele operacyjne i wypełniła prognozy finansowe.

Zakończona została budowa pierwszego w Polsce Stadionu na Euro 2012 w Poznaniu. Spółki z Grupy PBG równolegle realizują budowę stadionów w Warszawie i Gdańsku, a w sektorze gazowym PBG SA realizuje budowę Podziemnego Magazynu Gazu w Wierzchowicach oraz budowę kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego Lubiatów – Międzychód – Grotów. W roku 2010 Konsorcjum z udziałem PBG pozyskało zadanie o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego Polski – dotyczące budowy Terminalu przeładunkowego LNG w Świnoujściu. Spółki z Grupy Kapitałowej pozyskały również znaczące kontrakty w obszarze infrastruktury drogowej na budowę odcinków autostrad A1 i A4 oraz drogi ekspresowej S5.

Rada Nadzorcza PBG stwierdza, że Zarząd Spółki podejmuje działania zmierzające do pozyskania kolejnych kontraktów w nowych obszarach działalności. Realizuje zadania, tworząc Konsorcja z partnerami zagranicznymi, co wpływa na znajomość marki PBG również poza granicami kraju. W roku 2010, spółka PBG szukając Partnera do pozyskiwania zleceń i ich realizacji poza granicami kraju, podjęła rozmowy z hiszpańskim koncernem OHL. Bazą dla współpracy ma być Partnerstwo właścicielskie w spółkach HYDROBUDOWA POLSKA SA i APRIVIA SA. Efektem tej współpracy dla PBG ma być wpływ środków finansowych w 2011 roku w kwocie ponad 500 mln złotych ze sprzedaży pakietów większościowych akcji wyżej wymienionych Spółek, ale przede wszystkim Partnerstwo OHL

w pozyskaniu i realizacji zadań poza granicami Polski i zapewnienie Grupie Kapitałowej PBG przychodów z kontraktów zagranicznych.

Ciekawie rysuje się przyszłość Spółki na rynku polskim, w sektorze energetycznym. W roku 2010 PBG SA zbudowała zespoły, które są gotowe podjąć działania zmierzające do pozyskania kontraktów energetycznych w Polsce. Dowodem efektywności tych działań jest pozytywne przejście przez procesy prekwalifikacyjne w postępowaniach o udzielenie zamówienia na budowę bloków energetycznych w Opolu, Kozienicach, Jaworznie i Stalowej Woli.

Rada Nadzorcza stwierdza, że Zarząd Spółki w sposób stabilny i konsekwentny realizuje przyjętą strategię rozwoju Spółki. Rozpoznaje ryzyka pojawiające się na etapie bieżącej działalności Spółki i umiejętnie nimi zarządza. Zarząd PBG realizuje politykę stabilnej realizacji już pozyskanych zleceń, ale również przykłada dużą wagę do pozyskania nowych rynków, które zapewnią Grupie przychody w kolejnych latach.

Najlepszym potwierdzeniem realizacji założonej strategii są wypracowane przez Spółkę oraz jej Grupę Kapitałową wyniki finansowe. Wyniki te, pomimo trwającego kryzysu oraz ciężkich warunków pogodowych w I kwartale 2010 roku, Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki uznają za zadowalające.

Rada Nadzorcza PBG SA
Wysogotowo, 30 marca 2011 roku

Pełną treść dokumentu Spółka zamieściła pod następującym adresem internetowym:
www.pbg-sa.pl/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny-82/raporty.html

4. ZARZĄD PBG SA

CZŁONKOWIE ZARZĄDU

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy Spółki niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Obowiązki i Regulamin Zarządu zostały określone w formalnym dokumencie, który precyzuje jego rolę. Poszczególni członkowie Zarządu zarządzają powierzonymi im obszarami działalności Spółki, a ich pracą koordynuje Prezes Zarządu.

Obecna kadencja Zarządu upływa w dniu 4 czerwca 2012 roku.

TABELA 2: SKŁAD OSOBOWY ZARZĄDU

Imię i nazwisko:	**Jerzy Wiśniewski**
Stanowisko:	Prezes Zarządu
Kwalifikacje:	• Politechnika Poznańska – Wydział Budownictwa Lądowego • MBA – Rotterdam School of Management • Program doskonalenia umiejętności menedżerskich - Canadian International Management Institute
Doświadczenie:	• PGNiG SA – kierownik eksploatacji systemu transportu gazu • PBG SA – założyciel, główny akcjonariusz i prezes zarządu
Specjalizacja sektorowa:	• Gaz ziemny i ropa naftowa • Ochrona środowiska
Obszar odpowiedzialności w GK PBG:	**Strategia i rozwój**

Imię i nazwisko:	**Tomasz Woroch**
Stanowisko:	Wiceprezes Zarządu
Kwalifikacje:	• Uniwersytet im. Adama Mickiewicza – Wydział Nauk Społecznych, Filozofia • Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie – Górnictwo Otworowe Złóż Węglowodorów • MBA – Rotterdam School of Management • Program doskonalenia umiejętności menedżerskich - Canadian International Management Institute
Doświadczenie:	• Mostostal Poznań – kierownik działu administracji • Stalmost Poznań – wiceprezes zarządu • Piecobiogaz S.C. – wicedyrektor • Technologie Gazowe "Piecobiogaz" – członek zarządu • Hydrobudowa Polska – prezes zarządu • PBG SA – wiceprezes zarządu
Specjalizacja sektorowa:	• Gaz ziemny i ropa naftowa • Ochrona środowiska • Budownictwo energetyczne
Obszar odpowiedzialności w GK PBG:	**Wykonawstwo w sektorze ochrony środowiska, pozyskanie strategicznych kontraktów w obszarze energetycznym**

Imię i nazwisko:	**Przemysław Szkudlarczyk**
Stanowisko:	Wiceprezes Zarządu
Kwalifikacje:	• Politechnika Poznańska – Wydział Maszyn Roboczych i Pojazdów • Politechnika Warszawska – Inżynieria Gazownictwa • MBA – Rotterdam School of Management • Program doskonalenia umiejętności menedżerskich - Canadian International Management Institute
Doświadczenie:	• PGNiG SA – pracownik techniczny przesyłu gazu • Technologie Gazowe "Piecobiogaz" – dyrektor ds. rozwoju, członek zarządu • KRI SA – prezes zarządu • Hydrobudowa Śląsk SA – prokurent • PBG SA – wiceprezes zarządu
Obszar odpowiedzialności w GK PBG:	**Ekonomia i finanse**

Imię i nazwisko:	**Tomasz Tomczak**
Stanowisko:	Wiceprezes Zarządu
Kwalifikacje:	• Politechnika Poznańska – Wydział Maszyn Roboczych i Pojazdów • Akademia Górniczo-Hutnicza – Wydział Wiertnictwa Ropy i Gazu • MBA – Szkoła Biznesowa Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu we współpracy z The Nottingham Trent University • Program doskonalenia umiejętności menedżerskich - Canadian International Management Institute
Doświadczenie:	• VOLVO SERVICE – zastępca service managera • Piecobiogaz – asystent zarządu ds. technicznych • Technologie Gazowe "Piecobiogaz" – asystent zarządu ds. technicznych; kierownik robót; szef projektu; dyrektor ds. technicznych • PBG SA – dyrektor ds. technicznych; członek zarządu; wiceprezes zarządu
Specjalizacja sektorowa:	• Gaz ziemny i ropa naftowa • Paliwa
Obszar odpowiedzialności w GK PBG:	**Wykonawstwo w sektorze gazu ziemnego, ropy naftowej I paliw**

Imię i nazwisko:	Mariusz Łożyński
Stanowisko:	Wiceprezes Zarządu
Kwalifikacje:	• Politechnika Poznańska – Wydział Budownictwa Lądowego
Doświadczenie:	• BORM Biuro Projektów – starszy asystent • GEOBUD Poznań – starszy asystent projektanta • Concret – Service Poznań – dyrektor biura • Kulczyk TRADEX – specjalista ds. inwestycji • PTC Poznań – specjalista ds. projektowania inwestycji • PBG SA – kierownik biura technicznego; dyrektor pionu obsługi wykonawstwa; dyrektor ds. przygotowania kontraktów; prokurent; członek zarządu; wiceprezes zarządu
Obszar odpowiedzialności w GK PBG:	**Ofertowanie, pozyskiwanie kontraktów w Grupie PBG, wykonawstwo w sektorze hydrotechniki**

Członkowie Zarządu obecnej kadencji pełnią swoje funkcje od dnia 4 czerwca 2009 roku, na mocy uchwały podjętej przez Radę Nadzorczą PBG SA. Członkowie Zarządu powoływani są na trzy lata. Jeżeli powołanie członka Zarządu następuje w trakcie kadencji Zarządu, powołuje się go na okres do końca tej kadencji. Mandaty członków Zarządu wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członków Zarządu.

OPIS ZASAD DOTYCZĄCYCH POWOŁYWANIA I ODWOŁYWANIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH ORAZ ICH UPRAWNIEŃ

Zarząd działa na podstawie Kodeksu Spółek Handlowych, Statutu oraz Regulaminu Zarządu. Do jego kompetencji należą sprawy niezastrzeżone przez KSH lub Statut Spółki dla innych organów spółki.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi postanowieniami Statutu (§ 37) Zarząd PBG SA jest wieloosobowy i składa się z Prezesa Zarządu, od jednego do czterech Wiceprezesów oraz maksymalnie trzech Członków Zarządu, powoływanych i odwoływanych przez Radę Nadzorczą. Rada powołuje Prezesa Zarządu, a następnie, na jego wniosek, pozostałych Wiceprezesów i Członków Zarządu. Członkiem Zarządu może być tylko osoba fizyczna, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Do reprezentowania Spółki upoważnieni są dwaj Wiceprezesi Zarządu działający łącznie albo Wiceprezes i Członek Zarządu działający łącznie, albo Wiceprezes z Prokurentem lub Członek Zarządu z Prokurentem. Prezes Zarządu reprezentuje Spółkę samodzielnie. Zarząd może udzielać pełnomocnictw (ogólnych, rodzajowych – do dokonywania czynności określonego rodzaju oraz szczególne – do dokonania poszczególnej czynności), do działania w imieniu Spółki.

Zarząd może udzielać prokury, do jej ustanowienia wymagana jest zgoda wszystkich Członków Zarządu. Do odwołania prokury uprawniony jest jednoosobowo każdy z członków Zarządu.

Zarząd, kierując się interesem Spółki, określa strategię oraz główne cele działania Spółki i przedkłada je Radzie Nadzorczej, po czym jest odpowiedzialny za ich wdrożenie i realizację. Dba o przejrzystość i efektywność systemu zarządzania Spółką oraz prowadzenie jej spraw zgodnie z przepisami prawa i dobrą praktyką.

Członkowie Zarządu są powoływani, odwoływani i zawieszani w wykonaniu swoich czynności przez Radę Nadzorczą, na zasadach określonych w KSH oraz Statucie. Propozycje kandydatur przed-

stawia Prezes Zarządu. Rada Nadzorcza zawiera i rozwiązuje umowy z Członkami Zarządu, przy czym w imieniu Rady umowy podpisuje jej Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący. W tym samym trybie dokonuje się innych czynności związanych ze stosunkiem pracy Członka Zarządu.

Rada Nadzorcza ustala wynagrodzenie Członków Zarządu z uwzględnieniem jego motywacyjnego charakteru mającego na celu zapewnienie efektywnego zarządzania Spółką.

Mandat Członka Zarządu wygasa:

- z chwilą odwołania go ze składu Zarządu;
- z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji Członka Zarządu;
- z chwilą śmierci;
- z chwilą złożenia rezygnacji.

Deklaracja rezygnacji z pełnienia danej funkcji powinna być doręczona Radzie Nadzorczej, z kopią skierowaną do Zarządu.

Bez zgody Rady Nadzorczej Członek Zarządu nie może:

- zajmować się interesami konkurencyjnymi w stosunku do Spółki;
- uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej, bądź uczestniczyć w innym konkurencyjnym podmiocie, jako członek organu;
- brać udziału w konkurencyjnej spółce kapitałowej, w przypadku posiadania w niej co najmniej 10% udziałów albo akcji, bądź prawa do powoływania co najmniej jednego członka zarządu.

Wszelkie czynności wykraczające poza zwykły zarząd wymagają uchwały Zarządu. W szczególności uchwały Zarządu wymagają następujące sprawy:

- podejmowanie decyzji dotyczących istotnych projektów inwestycyjnych i sposobów ich finansowania;
- określanie strategicznych planów rozwoju Spółki, definiowanie celów finansowych Spółki,
- określanie struktury organizacyjnej Spółki;
- ustalanie regulaminów i innych wewnętrznych aktów normatywnych Spółki;
- ustalanie wewnętrznego podziału kompetencji pomiędzy Członków Zarządu;
- ustalanie założeń polityki kadrowo-płacowej, w tym założeń do planów motywacyjnych.

Za wyjątkiem powyższych spraw, Członkowie Zarządu są odpowiedzialni za samodzielne prowadzenie spraw Spółki, co wynika z podziału obowiązków. W przypadku przeszkody w ich wykonywaniu, są oni zobowiązani niezwłocznie poinformować Zarząd. Prezes Zarządu decyduje, który z pozostałych Członków Zarządu będzie wykonywał obowiązki w zastępstwie.

5. RAPORT O WYNAGRODZENIACH

WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ ORAZ CZŁONKÓW ZARZĄDU PBG SA

Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej została określona Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki PBG SA z dnia 10 grudnia 2005 roku. Wysokość wynagrodzenia członków Zarządu z uwzględnieniem jego motywacyjnego charakteru ustala Rada Nadzorcza. Członkowie Zarządu powoływani są Uchwałą Rady Nadzorczej. Zatrudnieni są na podstawie umów o pracę. Zgodnie z Uchwałą Rady Nadzorczej PBG SA członkom Zarządu przysługuje płaca zasadnicza oraz premie i dodatki wynikające z przepisów o wynagrodzeniu. Wartość wynagrodzenia uzależniona jest od indywidualnych obowiązków oraz od obszarów odpowiedzialności powierzonych poszczególnym członkom Zarządu i Rady Nadzorczej.

TABELA 3: WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU Z TYTUŁU PEŁNIENIA FUNKCJI W JEDNOSTCE DOMINUJĄCEJ

Wynagrodzenia członków Zarządu [tys. zł]	01.01 – 31.12.2010			01.01 – 31.12.2009		
	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem
Jerzy Wiśniewski	2 550	–	2 550	1 200	3	1 203
Tomasz Woroch	420	–	420	420	2	422
Przemysław Szkudlarczyk	320	–	320	300	2	302
Tomasz Tomczak	320	–	320	300	2	302
Mariusz Łożyński	310	–	310	300	2	302
RAZEM	**3 920**	**–**	**3 920**	**2 520**	**11**	**2 531**

*INNE ŚWIADCZENIA: UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ CZŁONKÓW ZARZĄDU

TABELA 4: WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU Z TYTUŁU PEŁNIENIA FUNKCJI W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WSPÓŁZALEŻNYCH I STOWARZYSZONYCH

Wynagrodzenia członków Zarządu [tys. zł]	01.01 – 31.12.2010			01.01 – 31.12.2009		
	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem:	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem
Jerzy Wiśniewski	–	–	–	–	–	–
Tomasz Woroch	–	–	–	65	–	65
Przemysław Szkudlarczyk	36	–	36	36	–	36
Tomasz Tomczak	12	–	12	9	–	9
Mariusz Łożyński	–	–	–	–	–	–
RAZEM	**48**	**–**	**48**	**110**	**–**	**110**

*INNE ŚWIADCZENIA: UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ CZŁONKÓW ZARZĄDU

TABELA 5: WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ Z TYTUŁU PEŁNIENIA FUNKCJI W JEDNOSTCE DOMINUJĄCEJ

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej [tys. zł]	01.01 – 31.12.2010			01.01 – 31.12.2009		
	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem
Maciej Bednarkiewicz	120	–	120	120	1	121
Jacek Kseń	32	–	32	96	1	97
Wiesław Lindner	20	–	20	60	1	61
Dariusz Sarnowski	52	–	52	36	1	37
Adam Strzelecki	36	–	36	36	1	37
Marcin Wierzbicki	24	–	24	–	–	–
Małgorzata Wiśniewska	64	–	78	–	–	–
RAZEM	**348**	**–**	**362**	**348**	**5**	**353**

*INNE ŚWIADCZENIA: UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ

TABELA 6: WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ Z TYTUŁU PEŁNIENIA FUNKCJI W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WSPÓŁZALEŻNYCH I STOWARZYSZONYCH

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej [tys. zł]	01.01 – 31.12.2010			01.01 – 31.12.2009		
	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem	Wynagrodzenie zasadnicze	Inne świadczenia*	Razem
Maciej Bednarkiewicz	–	–	–	–	–	–
Jacek Kseń	–	–	–	–	–	–
Wiesław Lindner	–	–	–	–	–	–
Dariusz Sarnowski	–	–	–	–	–	–
Adam Strzelecki	–	–	–	–	–	–
Marcin Wierzbicki	–	–	–	–	–	–
Małgorzata Wiśniewska	233	1	234	–	–	–
RAZEM	**233**	**1**	**234**	**–**	**–**	**–**

*INNE ŚWIADCZENIA: UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ

6. RAPORT O RYZYKU

6.1. RYZYKO I ZAGROŻENIA

RYZYKO I ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

Koniunktura gospodarcza w Polsce

Pomimo globalnych zawirowań w różnych częściach świata w 2010 roku, Polska wciąż stosunkowo dobrze opierała się wszelkim wahaniom koniunkturalnym, w porównaniu z większością gospodarek krajów europejskich i światowych. Według wstępnych szacunków produktu krajowego brutto przygotowanego przez Główny Urząd Statystyczny, w 2010 roku PKB wzrósł o 3,8%. Oczywiście, tempo tego wzrostu w porównaniu z latami poprzednimi, uległo znacznemu wyhamowaniu, jednakże i tak dynamika na poziomie 3,8% PKB plasuje nasz kraj jako jednego z liderów pośród państw Unii Europejskiej. Głównym czynnikiem dodatniego poziomu produktu krajowego brutto była przede wszystkim konsumpcja wewnętrzna. Pomimo wciąż utrzymującej się niższej dynamiki płac (przeciętne realne wynagrodzenie brutto wzrosło w całym roku o 1,4%) i rosnącego bezrobocia, to jednak nadal była ona o 3,9% wyższa niż w roku 2009. Kolejnymi ważnymi elementami wpływającymi na wzrost gospodarczy były: silny wkład eksportu netto w PKB, którego prognozowana dynamika wzrostu kształtowała się na poziomie 10,3% oraz nakłady inwestycyjne pozostające praktycznie na identycznym poziomie jak w roku 2009, czemu sprzyjały środki unijne i projekty związane z EURO 2012.

Na realizację założonych przez Grupę PBG celów strategicznych oraz na planowane wyniki finansowe, wpływają między innymi opisane powyżej czynniki makroekonomiczne, do których zaliczamy: wzrost produktu krajowego brutto, inwestycje strukturalne, ogólną kondycję polskiej gospodarki oraz zmiany legislacyjne. Niekorzystne zmiany wskaźników makroekonomicznych mogą wpłynąć na zmniejszenie planowanych przychodów lub na zwiększenie kosztów działalności.

Prognozy dotyczące koniunktury gospodarczej w Polsce na rok 2011 przewidują utrzymanie wzrostu produktu krajowego brutto na poziomie zbliżonym do wyniku z 2010 roku. Dane za ubiegły rok pozwalają z optymizmem patrzeć w przyszłość, nawet pomimo faktu, że polską gospodarkę czekają trudne reformy związane m.in. z systemem emerytalnym i obniżeniem deficytu budżetowego. Według prognoz przygotowanych przez polskie i międzynarodowe instytucje finansowe, wzrost gospodarczy w Polsce w całym roku będzie kształtował się na poziomie blisko 3,5% PKB. Natomiast według założeń NBP, średnioroczna inflacja konsumencka wyniesie w tym roku 2,5-3,0%, a zamierzony cel inflacyjny zostanie osiągnięty już w połowie 2011 roku. Zakłada się, że do pierwszej połowy bieżącego roku, presja inflacyjna może wzrastać, a spowolnienie powinno nastąpić w drugiej połowie, jeżeli Rada Polityki Pieniężnej zaostrzy politykę monetarną. W dalszym ciągu prognozowany jest wysoki poziom konsumpcji wewnętrznej wynikający m.in. ze stabilizacji sytuacji na rynku pracy oraz zwiększonego popytu na nowych pracowników (prognozuje się spadek bezrobocia do poziomu około 10,8%) oraz wzroście wynagrodzenia brutto o 3,3%. Według prognoz makroekonomicznych, w 2011 roku należy liczyć na wzrost inwestycji na poziomie około 7-procentowym, co będzie wynikało w głównej mierze z rekordowej aktywności w inwestycjach infrastrukturalnych współfinansowanych ze środków unijnych. Wzrost ten będzie dodatkowo wspierany przez odbudowę stanu zapasów, pod warunkiem utrzymania przez Radę Polityki Pieniężnej w kolejnych kwartałach

niskiego poziomu stóp procentowych, co przy ponownie zwiększonej aktywności kredytowej banków, pozwala mieć nadzieję na dostęp do tańszych źródeł finansowania zewnętrznego. Obecnie realizowane są projekty współfinansowane przez Unię Europejską z zatwierdzonego budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013, w którym przewidziano dla Polski kwotę 63 mld euro.

Ryzyko konkurencji

Grupa Kapitałowa PBG prowadzi działalność na konkurencyjnym rynku specjalistycznych usług budowlanych w branży gazowej, naftowej, paliwowej, wodno-kanalizacyjnej, drogowej, deweloperskiej oraz związanej z budownictwem dla przemysłu energetycznego. Obok ceny, istotnymi czynnikami decydującymi o przewadze konkurencyjnej są: posiadane doświadczenie w realizacji złożonych, specjalistycznych przedsięwzięć, odpowiednie referencje, wysoka jakość świadczonych usług oraz sprawna organizacja umożliwiająca realizację kontraktów w umownym terminie i przy założonej efektywności.

Grupa PBG ogranicza ryzyko konkurencji poprzez:

- wyszukiwanie niszowych produktów i usług;
- dbanie o wysoką jakość świadczonych usług;
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji w zakresie nowoczesnych technologii, co umożliwia tworzenie i plasowanie na rynku konkurencyjnej oferty usług;
- dywersyfikację obszarów działalności;
- zawieranie sojuszy strategicznych z renomowanymi firmami zagranicznymi funkcjonującymi na rynku polskim i rynkach zagranicznych;
- rozszerzanie działalności biznesowej poza granicami Polski, m.in. w takich krajach jak Ukraina, Bułgaria czy Rumunia.

Na rynkach, na których obecna jest Grupa PBG można zidentyfikować następującą konkurencję krajową i zagraniczną.

TABELA 7: KONKURENCJA KRAJOWA I ZAGRANICZNA

Rynek	Segment Działalności	Konkurencja Krajowa	Konkurencja Zagraniczna
GAZ ZIEMNY I ROPA NAFTOWA	PODZIEMNE MAGAZYNY GAZU	- Naftobudowa - Investgas	- ABB - Sofregas
	INSTALACJE LNG	- Polimex Mostostal	- Tractebel - Linde - Costain - Air Products - DAEWOO Engeneering&Construction
	PRZESYŁ	- Naftomontaż Krosno - Gazobudowa Zabrze - Gazobudowa Poznań - Gazomontaż Wołomin - POL-AQUA - ZRUG Poznań	**brak**
	RAFINERIE	- Naftomontaż Krosno - Polimex Mostostal	- ABB
	DOSTAWY SPECJALISTYCZNYCH URZĄDZEŃ GAZOWYCH I INFRASTRUKTURA TOWARZYSZĄCA	- Control Process - Bartimpex - Stalbud - Polimex Mostostal	- ABB - KAWASAKI
	INSTALACJE WYDOBYCIA	- Naftomontaż Krosno	- Tractebel - Linde - Costain - Air Products

WODA	INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA	- POL-AQUA - Hydrobudowa Gdańsk - Budimex - Polimex Mostostal - WARBUD	- SKANSKA - STRABAG - Ferrovial
	HYDROTECHNIKA	brak	- SKANSKA - STRABAG - Bilfinger Berger - Ferrovial
	RENOWACJE SIECI WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH	brak	- Per Aarslef - Diringer&Scheidel - Ludwig Pfeifer
MAGAZYNY PALIW	MAGAZYNY PALIW	- POL-AQUA - Polimex Mostostal	- Bilfinger Berger
BUDOWNICTWO	BUDOWNICTWO PRZEMYSŁOWE BUDOWNICTWO SPECJALISTYCZNE BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	- WARBUD - POL-AQUA - Budimex - Dom Development - Hochtief Polska - Echo Investment - Instal Kraków	- SKANSKA - STRABAG
DROGI	BUDOWNICTWO DROGOWE BUDOWNICTWO MOSTOWE	- Budimex - Mostostal Warszawa - Hochtief Polska - Polimex Mostostal - WARBUD - POL-DRÓG	- SKANSKA - STRABAG - MOTA - COLAS
ENERGETYKA	BUDOWA BLOKÓW ENERGETYCZNYCH	- Polimex Mostostal - Rafako - Mostostal Warszawa	- Alstom - Hitachi - Siemens - Samsung

Na rynku **gazu ziemnego i ropy naftowej** PBG posiada ugruntowaną pozycję na terenie całej Polski. Jest ona efektem wysokiej jakości świadczonych usług, wieloletniego doświadczenia kadry pracowniczej, nowoczesnego parku maszynowego oraz referencji pozwalających na wykonywanie szerokiego zakresu prac. Rynek ten można podzielić na: specjalistyczne usługi budowlane wymagające odpowiedniego know-how i referencji, gdzie PBG spotyka praktycznie tylko konkurencję zagraniczną oraz na usługi budowlane mniej skomplikowane, takie jak na przykład: budowa gazociągów, gdzie występuje przede wszystkim konkurencja krajowa. Na rynku gazu ziemnego i ropy naftowej skuteczność pozyskiwania zleceń jest bardzo wysoka, dlatego też PBG szacuje swój udział w rynku na poziomie około 50%.

Rynek budownictwa ogólnego i infrastruktury, do którego zaliczyć można budowę oczyszczalni ścieków, wodociągów i kanalizacji cechuje dosyć duża konkurencja składająca się zarówno z podmiotów krajowych jak i zagranicznych. Mimo to, można w nim znaleźć segmenty, w których konkurencja zostaje ograniczona z uwagi na niezbędne kwalifikacje oraz referencje. W przypadku budowy czy też modernizacji obiektów sieciowych, takich jak: wodociągi czy kanalizacje, swój udział w rynku, Grupa PBG szacuje na poziomie kilkunastoprocentowym. W przypadku budowy bardziej skomplikowanych obiektów, o większej wartości jednostkowej, takich jak: kolektory ściekowe, oczyszczalnie ścieków czy też ujęcia wody, konkurencja jest ograniczona, co powoduje, że udział w rynku jest odpowiednio wyższy. Grupa Kapitałowa PBG na rynku ochrony środowiska posiada ugruntowaną pozycję z uwagi na doświadczenie i referencje jakimi może się wykazać Grupa Hydrobudowa Polska.

Udział Polski w strukturach Unii Europejskiej

Przynależność Polski do struktur europejskich przyczyniła się do zwiększenia zainteresowania pojawieniem się na polskim rynku światowych firm świadczących podobne usługi, co Grupa PBG. Może to skutkować nasileniem się konkurencji oraz obniżeniem marż. Zazwyczaj jednak podmioty zagraniczne ubiegają się o zamówienia w konsorcjach z firmami polskimi, aby zabezpieczyć sobie lokalny potencjał wykonawczy.

Pozyskując szereg kontraktów o znacznej wartości PBG oraz spółki z jej Grupy Kapitałowej pokazały, że są dobrze przygotowane do konkurowania także z podmiotami zagranicznymi. Poza tym, otwarcie rynków europejskich może również stanowić szansę zaistnienia Grupy PBG na geograficznie nowych rynkach.

Celem jak najlepszego wykorzystania możliwości wypływających z wejścia Polski do Unii Europejskiej PBG oraz spółki z jej Grupy Kapitałowej:

- tworzą sojusze strategiczne przy realizacji przedsięwzięć z firmami zagranicznymi działającymi na rynku polskim;
- wdrożyły i doskonalą wysoką kulturę zarządzania;
- oferują pożądaną jakość wykonywanych usług, potwierdzoną wdrożonymi normami: PN-EN ISO 9001:2001, PN-EN 729-2, AQAP 2110:2003;
- systematycznie podnoszą kwalifikacje pracowników, a w szczególności w zakresie unikatowych technologii, co umożliwia tworzenie i plasowanie na rynku konkurencyjnej oferty usług.

Ryzyko związane z sezonowością branży

Większość przychodów ze sprzedaży Grupa PBG generuje z działalności budowlano-montażowej, w której występuje charakterystyczna dla całej branży sezonowość sprzedaży. Na sezonowość sprzedaży największy wpływ mają poniższe, niezależne od Grupy, czynniki:

- warunki atmosferyczne w okresie zimowym, ograniczające wykonywanie w znacznej części robót. Nie można wykluczyć występowania trudniejszych od przeciętnych warunków atmosferycznych, które mogą mieć wpływ na zmniejszenie przychodów Grupy;
- planowane przez klientów większości cykli inwestycyjnych w sposób, który zapewnia ich zakończenie w ostatnich miesiącach roku.

W związku z powyższym przychody Grupy PBG są najniższe w pierwszym kwartale, a ich znaczny wzrost można zaobserwować w drugiej połowie roku.

Niekorzystne zmiany przepisów podatkowych

W Polsce następują częste zmiany przepisów prawa regulujące opodatkowanie działalności gospodarczej. Istnieje ryzyko zmiany obecnych przepisów podatkowych, w taki sposób, że nowe regulacje mogą okazać się mniej korzystne dla Spółek z Grupy PBG lub ich klientów, co w konsekwencji może przełożyć się w sposób bezpośredni lub pośredni na pogorszenie wyników finansowych Spółek. Spółki z Grupy PBG monitorują zmiany przepisów podatkowych i dokonują niezbędnych zmian w ramach Grupy, celem minimalizacji tego ryzyka.

Kurs walutowy

Cały 2010 rok charakteryzował się zmianami na polskim rynku walutowym, gdzie przez większość roku byliśmy świadkami osłabiania się polskiej waluty w stosunku do euro i dolara amerykańskiego. Prognozy analityczne przygotowane na 2011 rok zakładają możliwość dalszego osłabiania się złotówki w pierwszych miesiącach roku i powrotu na ścieżkę wzrostu w drugim półroczu. Pozytywny wpływ relatywnie wysokiego wzrostu gospodarczego będzie zneutralizowany przez wysoki deficyt budżetowy oraz rosnący dług publiczny w finansach publicznych. Kształtowanie się kursu złotówki może zależeć przede wszystkim od kursu waluty amerykańskiej i sytuacji na global-

nych rynkach kapitałowych, tak więc od czynników, nie do końca mających podstawy fundamentalne w polskiej gospodarce. Ponadto należy pamiętać o tym, że próby prognozowania kursu walutowego w perspektywie długoterminowej wydają się wysoce ryzykowne, biorąc pod uwagę niestabilność rynków z jaką mieliśmy do czynienia w ostatnich latach. Ryzyko związane z wahaniami kursu walut ma bezpośredni wpływ także na Grupę PBG, gdyż realizuje ona kontrakty współfinansowane przez fundusze unijne, które również nominowane są w euro. Ponadto, część kosztów ponoszona w ramach realizacji kontraktów, a dotycząca głównie zakupów urządzeń, realizowana jest także w walutach obcych: euro i dolarach kanadyjskich. Grupa PBG minimalizuje ryzyko kursowe poprzez wykorzystanie odpowiednich instrumentów finansowych oraz poprzez przenoszenie części tego ryzyka na podwykonawców i dostawców materiałów i urządzeń. W przypadku zakupów zagranicznych maszyn i urządzeń o znacznej wartości, związanych z realizowanymi kontraktami, ryzyko kursowe minimalizowane jest również poprzez zabezpieczenie dostępnymi na rynku instrumentami finansowymi.

RYZYKO I ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE

Ryzyko związane z utratą kluczowych pracowników

Działalność spółki PBG oraz pozostałych spółek z jej Grupy Kapitałowej prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o wiedzę i doświadczenie wysoko kwalifikowanej kadry pracowniczej, w szczególności inżynierskiej.

Istnieje potencjalne ryzyko odejścia pracowników o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju Grupy PBG, co mogłoby mieć wpływ na poziom świadczonych usług.

Ryzyko związane z utratą kluczowych pracowników ograniczają następujące czynniki:

- wysoka wewnętrzna kultura organizacyjna, dzięki której pracownicy identyfikują się ze Spółką i jej Grupą Kapitałową;
- odpowiednie kształtowanie motywacyjno-lojalnościowych systemów wynagrodzeń;
- zarządzanie wiedzą i szeroki program szkoleń;
- szerokie możliwości rozwoju i kariery w dynamicznie rozwijających się spółkach.

Ryzyko związane z niewywiązaniem się z warunków umowy

Umowy dotyczące realizacji kontraktów budowlanych zawierają szereg klauzul odnośnie należytego i terminowego wykonania kontraktu, właściwego usunięcia wad i usterek, z czym związane jest wniesienie przez spółkę kaucji gwarancyjnej lub zabezpieczenie kontraktu gwarancją bankową lub ubezpieczeniową. Zabezpieczenie zwykle wnoszone jest w dniu podpisana kontraktu i rozliczane po zakończeniu realizacji kontraktu. Wysokość zabezpieczenia uzależniona jest od rodzaju kontraktu. Zwykle jego wysokość kształtuje się na poziomie 10%. W sytuacji, gdy PBG SA lub spółki z Grupy nie wywiążą się lub wywiążą się niewłaściwie z realizowanych umów, istnieje ryzyko wystąpienia przez kontrahentów spółek z roszczeniami zapłaty kar umownych lub odstąpienia od umowy.

W celu minimalizacji tego ryzyka Grupa podejmuje następujące działania:

- ubezpieczenie kontraktów, w tym podwykonawców;
- ciągłe doskonalenie organizacji poprzez: program szkoleń przygotowujący grupę pracowników do egzaminów na certyfikowanych „project manager" oraz szerokie wykorzystanie narzędzi informatycznych w procesie projektowania i zarządzania przedsięwzięciem.

Uzależnienie od kluczowych odbiorców

Głównymi odbiorcami usług spółki PBG z segmentu gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw są w chwili obecnej PGNiG oraz Polskie LNG (spółka w 100% zależna od spółki Gaz-System). Wynika to z realizacji dla tych klientów trzech kontraktów o znaczącej wartości jednostkowej na kwotę 4,7 mld zł netto (w tym dla PGNiG blisko 2,5 mld zł, dla Polskie LNG ponad 2,2 mld zł). Należy jednak podkreślić, że strategia spółki PBG dotycząca całej Grupy Kapitałowej zakłada realizację projektów o wysokiej wartości jednostkowej, co może spowodować zwiększenie udziału sprzedaży na rzecz jednego odbiorcy w przychodach ogółem. W ubiegłych dwóch latach spółki z Grupy PBG, oprócz wymienionych wyżej, pozyskały cztery kontrakty znaczące o wysokiej wartości jednostkowej. Dotyczą one: budowy spalarni odpadów (gdzie klientem jest Zakład Utylizacyjny w Gdańsku), rozbudowy stadionu w Poznaniu (gdzie klientem jest Euro Poznań 2012), budowy stadionu w Gdańsku (gdzie klientem jest Biuro Inwestycji Euro Gdańsk 2012) oraz budowy Stadionu Narodowego w Warszawie (gdzie klientem jest Narodowe Centrum Sportu) – na kwotę ogółem sięgającą 2,4 mld zł. Aby ograniczyć ryzyko związane z uzależnieniem od kluczowych odbiorców Grupa PBG systematycznie pozyskuje nowych odbiorców usług, takich jak na przykład: GDDKiA, Polskie LNG, KGHM, Wojsko-NATO, PKN Orlen, PERN, LOTOS, Naftobazy, OLPP oraz podmioty zagraniczne.

Udział kluczowych odbiorców w przychodach ze sprzedaży Grupy zaprezentowany został w kolejnym punkcie tego rozdziału.

WYKRES 1: STRUKTURA ODBIORCÓW GRUPY PBG W 2010 ROKU

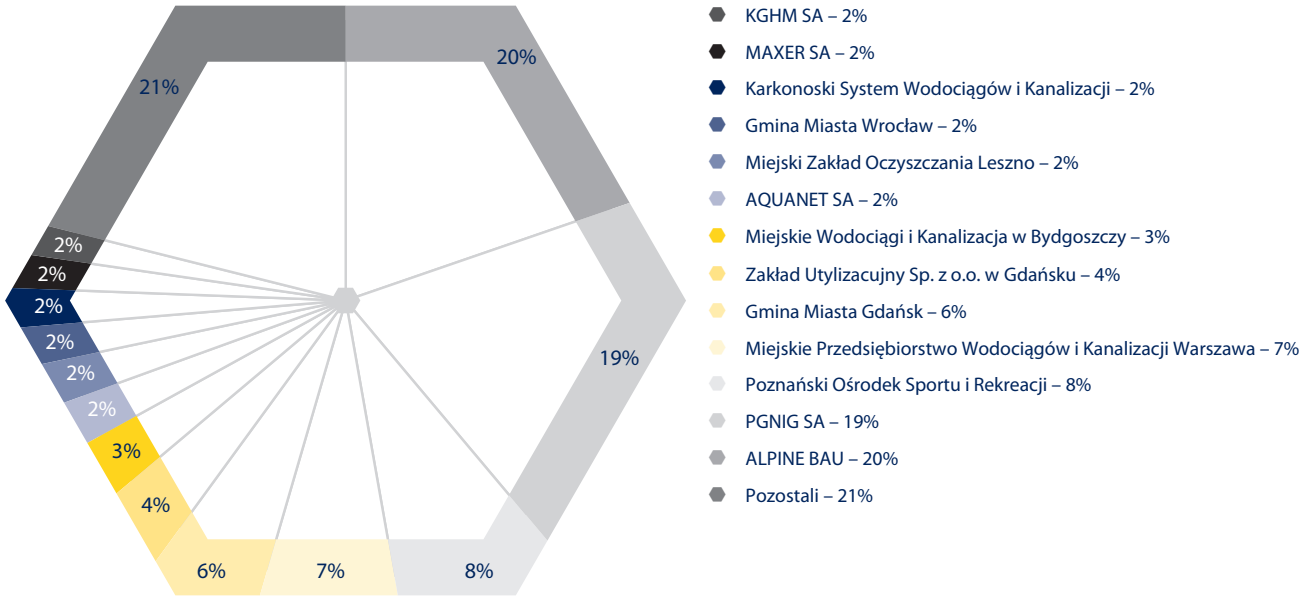

Spółki zamierzają dalej minimalizować niniejsze ryzyko poprzez:

- dywersyfikację źródeł przychodów i pozyskiwanie nowych klientów;
- realizację kontraktów, przede wszystkim dla samorządów, finansowanych z funduszy unijnych;
- działalnie na rynkach zagranicznych.

Ryzyko związane z prowadzoną działalnością operacyjną

Z działalnością spółek, zwłaszcza w zakresie prac na czynnych obiektach, wiążą się zagrożenia polegające między innymi na możliwości wystąpienia awarii skutkującej stratami ludzkimi i materialnymi.

Grupa przeciwdziała temu zagrożeniu poprzez:

- ubezpieczenie działalności spółek od odpowiedzialności cywilnej;
- systematyczne doposażanie pracowników w najnowocześniejszy sprzęt ochronny;
- treningi i podnoszenie kwalifikacji pracowników;
- stały nadzór nad stosowanymi urządzeniami;
- stałe szkolenia i nadzór bhp.

6.2. IDENTYFIKACJA I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

RYZYKO DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Grupa Kapitałowa PBG narażona jest na ryzyko związane z instrumentami finansowymi, do których przede wszystkim zaliczyć należy:

- ryzyko rynkowe obejmujące ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej;
- ryzyko kredytowe;
- ryzyko płynności.

Zarządzanie ryzykiem finansowym Grupy Kapitałowej koordynowane jest przez Spółkę dominującą, w bliskiej współpracy z Zarządami oraz dyrektorami finansowymi spółek zależnych. W procesie zarządzania ryzykiem najważniejsze są następujące cele:

- zabezpieczenie krótkoterminowych oraz średnioterminowych przepływów pieniężnych;
- stabilizacja wahań wyniku finansowego Grupy Kapitałowej;
- wykonanie zakładanych prognoz finansowych poprzez spełnienie założeń budżetowych;
- osiągnięcie stopy zwrotu z długoterminowych inwestycji wraz z pozyskaniem optymalnych źródeł finansowania działań inwestycyjnych.

Grupa PBG nie zawiera transakcji na rynkach finansowych w celach spekulacyjnych. Od strony ekonomicznej przeprowadzane transakcje mają charakter zabezpieczający przed określonym ryzykiem. Ponadto, Grupa wyznaczyła formalnie część instrumentów pochodnych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej zgodnie z wymogami MSR 39 (instrumenty pochodne zabezpieczające).

RYZYKO RYNKOWE

Wszystkie cele zarządzania ryzykiem rynkowym należy rozpatrywać łącznie, a ich realizacja jest zdeterminowana przede wszystkim przez sytuację wewnętrzną oraz warunki rynkowe. Grupa PBG stosuje konsekwentne i stopniowe podejście w zarządzaniu ryzykiem rynkowym. Strategia zarządzania ryzykiem rynkowym określa zasady zarządzania każdą z ekspozycji poprzez zdefiniowanie procesu pomiaru ekspozycji, parametrów zabezpieczania danego ryzyka, instrumentów stoso-

wanych dla celów zabezpieczeń, jak również obowiązującego dla zabezpieczeń danego źródła ryzyka horyzontu czasowego. Zasady zarządzania ryzykiem rynkowym są realizowane poprzez wskazane do tego komórki organizacyjne pod nadzorem Komitetu Ryzyka, Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki. Główną techniką zarządzania ryzykiem rynkowym są strategie na rynku instrumentów pochodnych jak i hedging naturalny. Dopuszcza się stosowanie następujących rodzajów instrumentów:

- transakcje forward;
- transakcje IRS;
- transakcje swap.

Grupa Kapitałowa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia przed ryzykiem zmian kursu walutowego i stopy procentowej. Przed zawarciem transakcji zabezpieczającej, jak i w trakcie jej istnienia Grupa Kapitałowa potwierdza i dokumentuje, że między zmianami wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego a zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej istnieje silna negatywna korelacja. Skuteczność zabezpieczenia podlega ciągłej ocenie i monitorowaniu. Zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych przewidują odnoszenie na kapitał własny skutecznej części wyniku z wyceny transakcji zabezpieczających w okresie, w którym transakcje te są wyznaczone jako zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych. Kwoty odłożone z tego tytułu w kapitale własnym, przenoszone są następnie do rachunku zysków i strat w momencie realizacji zabezpieczanej transakcji.

Ryzyko walutowe

Grupa Kapitałowa narażona jest na ryzyko zmian kursów walutowych ze względu na fakt, że:

- w ramach strategii rozwoju planuje szerszą ekspansję na rynki zagraniczne;
- w przypadku realizacji dużych kontraktów dokonuje importu materiałów (występuje ryzyko związane z wahaniami kursów innych walut, np. USD/PLN; EUR/PLN);
- Grupa Kapitałowa stosując zaawansowane technologie zaopatruje się w sprzęt specjalistyczny często poza granicami kraju.

TABELA 8: AKTYWA ORAZ ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ PBG WYRAŻONE W WALUTACH OBCYCH, PRZELICZONE NA PLN KURSEM ZAMKNIĘCIA OBOWIĄZUJĄCYM NA DZIEŃ BILANSOWY

Wyszczególnienie	Wartość wyrażona w walucie (w tys.)								Wartość po przeliczeniu (w tys.)
	EUR	USD	GBP	CAD	UAH	BGN	NOK	RUB	PLN
Stan na 31.12.2010									
Aktywa finansowe (+):	43 798	432	-	753	4	64	-	-	182 728
Zobowiązania finansowe (-):	(19 458)	(2 304)	-	(919)	-	-	(1)	(23)	(94 316)
Ekspozycja na ryzyko walutowe razem	**24 340**	**(1 872)**	**-**	**550**	**138 433**	**-**	**-**	**-**	**88 412**
Stan na 31.12.2009									
Aktywa finansowe (+):	81 393	8 225	-	1 867	7 877	-	-	-	353 326
Zobowiązania finansowe (-):	(38 533)	(1053)	(58)	(885)	(1 290)	-	-	-	(226 978)
Ekspozycja na ryzyko walutowe razem	**42 860**	**7 172**	**(58)**	**982**	**6 587**	**-**	**-**	**-**	**126 348**

Ryzyko stóp procentowych

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zminimalizowaniu wahań przepływów odsetkowych z tytułu aktywów oraz zobowiązań finansowych oprocentowanych zmienną stopą procentową. Grupa Kapitałowa jest narażona na ryzyko stopy procentowej w związku z następującymi kategoriami aktywów oraz zobowiązań finansowych:

- udzielone pożyczki;
- nabyte papiery dłużne skarbowe, bankowe i komercyjne, takie jak obligacje czy bony skarbowe;
- depozyty;
- otrzymane kredyty i pożyczki;
- wyemitowane papiery dłużne;
- leasing finansowy;
- instrumenty pochodne oparte na oprocentowaniu (IRS).

W celu zabezpieczenia ryzyka związanego ze zmienną stopą procentową, Grupa Kapitałowa stosuje instrumenty zabezpieczające typu IRS.

Zgodnie z wymogami umowy na linię kredytową na finansowanie inwestycji kapitałowych Jednostka Dominująca była zobowiązana do ograniczenia ryzyka stopy procentowej. Spełniając wymogi Banku, w dniu 23 lipca 2008 roku Jednostka Dominująca zawarła transakcję typu IRS na 50% wartości kredytu pozostałego do spłaty z terminem zapadalności do 31 grudnia 2013 roku. Transakcja IRS polega na zamianie płatności odsetkowych wg zmiennej stopy WIBOR 1M na płatności odsetkowe liczone wg stałej stopy procentowej.

Dla ww. transakcji pochodnej zabezpieczającej część ryzyka przepływów pieniężnych z tytułu stopy procentowej Grupa Kapitałowa stosuje rachunkowość przepływów pieniężnych.

TABELA 9: AKTYWA FINANSOWE I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE OPROCENTOWANE NA BAZIE ZMIENNYCH STÓP PROCENTOWYCH NA DZIEŃ BILANSOWY (W TYS. ZŁ)

Ekspozycja na ryzyko stopy %	31.12.2010 Wartość narażona na ryzyko	31.12.2009 Wartość narażona na ryzyko
Aktywa finansowe	1 173 016	799 587
Zobowiązania finansowe	(1 448 719)	(130 786)
Ekspozycja na ryzyko stopy %	**(275 703)**	**(331 199)**

RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako brak możliwości wywiązania się ze zobowiązań przez wierzycieli Grupy Kapitałowej. Ryzyko kredytowe związane jest z trzema głównymi obszarami:

- wiarygodność kredytowa klientów, z którymi zawiera się transakcje fizycznej sprzedaży produktów/ usług;
- wiarygodność kredytowa instytucji finansowych (banków), z którymi zawiera się transakcje zabezpieczające;
- wiarygodność kredytowa podmiotów, w które inwestuje się, albo których papiery wartościowe się nabywa.

Obszary, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe, mające odmienną charakterystykę ryzyka kredytowego, to:

- środki pieniężne i lokaty bankowe;
- instrumenty pochodne;
- należności z tytułu dostaw i usług;
- udzielone pożyczki;
- dłużne papiery wartościowe;
- udzielone gwarancje i poręczenia.

Maksymalna ekspozycja spółki Grupy PBG na ryzyko kredytowe określana jest poprzez wartość bilansową następujących aktywów finansowych zaprezentowanych w tabeli poniżej.

TABELA 10: MAKSYMALNA EKSPOZYCJA SPÓŁKI NA RYZYKO KREDYTOWE OKREŚLANA POPRZEZ WARTOŚĆ BILANSOWĄ WYSZCZEGÓLNIONYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH

w tys. zł	31.12.2010	31.12.2009
Pożyczki	270 604	272 481
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe	1 210 817	1 045 798
Pochodne instrumenty finansowe	5 044	28 961
Papiery dłużne	–	–
Jednostki funduszy inwestycyjnych	106 902	–
Pozostałe klasy pozostałych aktywów finansowych	87 006	36 437
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	708 506	660 281
Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	1 229 762	1 030 287
Ekspozycja na ryzyko kredytowe razem:	**3 618 644**	**3 074 245**

Grupa Kapitałowa w sposób ciągły monitoruje zaległości klientów oraz wierzycieli w regulowaniu płatności, analizując ryzyko kredytowe indywidualnie lub w ramach poszczególnych klas aktywów, określonych ze względu na ryzyko kredytowe (wynikające np. z branży, regionu lub struktury odbiorców). Ponadto, w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa Kapitałowa dokonuje transakcji z kontrahentami o potwierdzonej wiarygodności.

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa Kapitałowa zawiera transakcje depozytowe działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce lub działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, należące do europejskich instytucji finansowych posiadających rating w przeważającej części na średniowysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Biorąc pod uwagę powyższe jak również krótkoterminowy charakter inwestycji, uznaje się, że ryzyko kredytowe dla środków pieniężnych i lokat bankowych jest niskie.

Jednostka Dominująca narażona jest na ten rodzaj ryzyka kredytowego z tytułu zmiany wartości godziwej jednostek uczestnictwa w specjalistycznych funduszach inwestycyjnych. Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość bilansowa inwestycji w jednostki uczestnictwa wynosiła 106,902 tys. zł. Wyceny wartości godziwej jednostek uczestnictwa dokonuje się jako iloczyn wartości jednostek i ilości posiadanych jednostek funduszu.

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa Kapitałowa zawiera transakcje pochodne działają w sektorze finansowym. Są to instytucje finansowe (banki) posiadające średniowysoki rating[1]. Dysponują one odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

TABELA 11: WYCENA TRANSAKCJI W INSTRUMENTACH POCHODNYCH KURSÓW WALUT I STOPY % ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ WEDŁUG STANU NA DZIEŃ BILANSOWY (W TYS. ZŁ)

	31.12.2010	31.12.2009
Aktywa finansowe	5 044	28 961
Zobowiązania finansowe	(11 677)	(59 809)
Saldo z wyceny instrumentów pochodnych	(6 633)	(30 848)

Biorąc pod uwagę dywersyfikację podmiotową oraz współpracę z instytucjami finansowymi o średniowysokim ratingu, jak również wartość godziwą zobowiązań wynikających z transakcji pochodnych Grupa Kapitałowa nie jest narażona na ryzyko kredytowe w związku z zawartymi transakcjami pochodnymi.

Grupa PBG od wielu lat współpracuje z kilkunastoma klientami, którzy są zdywersyfikowani pod względem branży. W 2010 roku udział w przychodach ze sprzedaży Grupy Kapitałowej największych odbiorców nie przekraczał jednak kilkunastu procent.

Analizę należności jako najistotniejszej kategorii aktywów narażonych na ryzyko kredytowe, pod kątem zalegania oraz strukturę wiekową należności zaległych nie objętych odpisem, przedstawiają poniższe tabele.

TABELA 12: BIEŻĄCE I ZALEGŁE NALEŻNOŚCI FINANSOWE NA DZIEŃ BILANSOWY

Wyszczególnienie	31.12.2010		31.12.2009	
	Bieżące	Zaległe	Bieżące	Zaległe
Należności z tytułu dostaw i usług netto	817 739	316 218	737 313	253 969
Pozostałe należności finansowe netto	57 921	3 232	39 832	1 056
Należności finansowe	875 660	319 450	777 145	255 025

[1] Przez średniowysoki rating rozumie się rating A+ do A- w agencjach Standard&Poor's i Fitch oraz od A1 do A3 w agencji Moodys.

TABELA 13: STRUKTURA WIEKOWA NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWYCH ZALEGŁYCH NA DZIEŃ BILANSOWY

	31.12.2010		31.12.2009	
	Należności z tytułu dostaw i usług	Pozostałe należności finansowe	Należności z tytułu dostaw i usług	Pozostałe należności finansowe
Należności krótkoterminowe zaległe				
do 1 miesiąca	154 363	747	126 412	15
od 1 do 6 miesięcy	112 739	234	125 666	36
od 6 do 12 miesięcy	49 451	2 220	22 899	-
powyżej roku	13 020	27 059	3 571	55 831
Zaległe należności finansowe	329 573	30 260	278 548	55 882

W ocenie Zarządu Jednostki Dominującej powyższe aktywa finansowe, które nie są zaległe oraz objęte odpisem z tytułu utraty wartości na poszczególne dni bilansowe, uznać można za aktywa o dobrej jakości kredytowej. Z tego też względu Grupa Kapitałowa nie ustanawiała zabezpieczeń oraz innych dodatkowych elementów poprawiających warunki kredytowania.

W odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, Grupa Kapitałowa nie jest narażona na ryzyko kredytowe w związku z pojedynczym znaczącym kontrahentem lub grupą kontrahentów o podobnych cechach. W oparciu o historycznie kształtujące się tendencje zalegania z płatnościami, zaległe należności nie objęte odpisem nie wykazują znacznego pogorszenia jakości - większość z nich mieści się w przedziale do 6 miesięcy i nie zachodzą obawy co do ich ściągalności.

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na rynku specjalistycznych usług budowlanych w branży gazowej, naftowej, paliwowej, wodno-kanalizacyjnej, drogowej oraz infrastrukturalnej, w związku z tym nie dochodzi do koncentracji ryzyka kredytowego.

Grupa Kapitałowa zawiera porozumienia (kompensaty) o rozliczeniach netto w celu obniżenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy dwustronnej akceptacji takiego rozliczenia.

RYZYKO PŁYNNOŚCI

Grupa Kapitałowa narażona jest na ryzyko utraty płynności tj. zdolności do terminowego regulowania zobowiązań finansowych. Spółki z Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem płynności poprzez monitorowanie terminów płatności oraz zapotrzebowania na środki pieniężne w zakresie obsługi krótkoterminowych płatności (transakcje bieżące, monitorowane w okresach tygodniowych) oraz długoterminowego zapotrzebowania na gotówkę na podstawie prognoz przepływów pieniężnych aktualizowanych w okresach miesięcznych. Zapotrzebowanie na gotówkę porównywane jest z dostępnymi źródłami pozyskania środków (w tym zwłaszcza poprzez ocenę zdolności pozyskania finansowania w postaci kredytów) oraz konfrontowane jest z inwestycjami wolnych środków.

TABELA 14: ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH PRZEDZIAŁACH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI NA DZIEŃ BILANSOWY (W TYS. ZŁ)

Wyszczególnienie	Krótkoterminowe		Długoterminowe			Zobowiązania razem bez dyskonta	Zobowiązania wartość bilansowa
	do 6 mies.	6 do 12 mies.	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat		
Stan na 31.12.2010							
Kredyty w rachunku kredytowym i bieżącym	232 046	274 945	73 193	-	-	580 184	579 643
Pożyczki	-	5 627	6 700	-	-	12 327	12 327
Dłużne papiery wartościowe	-	-	825 000	-	-	825 000	836 904
Leasing finansowy	5 360	5 364	9 061	60	-	19 845	19 845
Pochodne instrumenty finansowe	3 598	7 626	-	-	-	11 224	11 224
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	793 135	69 420	24 030	2 916	1 043	890 544	890 544
Ekspozycja na ryzyko płynności razem	**1 034 139**	**362 982**	**937 984**	**2 976**	**1 043**	**2 339 124**	**2 350 487**
Stan na 31.12.2009							
Kredyty w rachunku kredytowym i bieżącym	105 599	380 710	88 357	10 139	3 241	588 046	585 304
Pożyczki	5 493	2 878	140	-	-	8 511	10 440
Dłużne papiery wartościowe	-	125 000	375 000	-	-	500 000	506 440
Leasing finansowy	6 464	10 044	15 881	297	-	32 686	32 686
Pochodne instrumenty finansowe	26 991	32 264	553	-	-	59 808	59 809
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	745 853	12 822	34 192	7 013	937	800 817	798 785
Ekspozycja na ryzyko płynności razem	**890 400**	**563 718**	**514 123**	**17 449**	**4 178**	**1 989 868**	**1 993 464**

TABELA 15: WOLNE LIMITY KREDYTOWE GRUPY W RACHUNKACH BIEŻĄCYCH NA DZIEŃ BILANSOWY

w tys. zł	31.12.2010	31.12.2009
Przyznane limity kredytowe	439 929	381 629
Wykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	174 879	179 723
Wolne limity kredytowe w rachunku bieżącym	**265 050**	**201 906**

7. PBG TO ŚWIADOMY I ZRÓWNOWAŻONY BIZNES

Jerzy Wiśniewski (Prezes Zarządu PBG):

W moim wyobrażeniu CSR to przede wszystkim równowaga, równowaga na każdym poziomie, w każdym aspekcie i w każdym z nas. Po pierwsze zadowolony Pracownik, po drugie świadomość ochrony środowiska, a po trzecie działalność biznesowa. Musimy dbać o to, aby to co robimy nie miało w przyszłości negatywnego wpływu na środowisko naturalne i równoważyło te trzy aspekty. W moim odczuciu hasłem wspólnym dla CSR jest słowo pomagam. Pomagam dzieląc się doświadczeniem, informacjami, pomagam zachowywać dla przyszłych pokoleń to, co otrzymaliśmy od natury, pomagam zrozumieć, że warto jest żyć uczciwie i trwać w swoich przekonaniach. Pomagam żyć innym i rozwijać swoje talenty, dzieląc się wypracowanym zyskiem.

W 2010 roku, Zarząd Spółki powołał **zespół ds. społecznej odpowiedzialności biznesu** raportujący bezpośrednio do Najwyższego Kierownictwa. Celem powołania zespołu było ustrukturyzowanie aktualnych działań z zakresu CSR, promowanie idei oraz wspieranie i monitorowanie społecznie odpowiedzialnych aktywności PBG. Zespół tworzą pracownicy z różnych działów zarówno Spółki jak i całej Grupy. W ramach ugruntowania wiedzy dotyczącej Społecznej Odpowiedzialności Biznesu przeprowadzono cykl szkoleń. Spotkania obejmowały część teoretyczną, a także warsztaty praktyczne, na których między innymi dokonano mapowania kluczowych interesariuszy, klasyfikacji dotychczasowych aktywności z zakresu CSR oraz wybrano aktywności sztandarowe. Dodatkowym działaniem wewnątrz organizacji była akcja informacyjna na temat wagi Społecznej Odpowiedzialności Biznesu. Udostępniono pracownikom zakładkę w wewnętrznym Intranecie, w całości poświęconą tym zagadnieniom. Ukoronowaniem akcji oraz podsumowaniem prac zespołu było spotkanie panelowe Pracowników z Zarządem Spółki, który przedstawił kierunki polityki CSR w poszczególnych segmentach działalności organizacji. Panelowe spotkania będą już na stałe wypełniać kalendarium wydarzeń Spółki.

Przemysław Szkudlarczyk (Wiceprezes Zarządu PBG):

Pracujemy w spółce publicznej i wiemy, że przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych liczy się czas i wiarygodność. Przestrzegamy Dobrych Praktyk, zasad ładu korporacyjnego oraz wszystkich regulacji wymaganych przez prawo oraz Giełdę Papierów Wartościowych, a także dokładamy wszelkich starań aby zapewnić inwestorom najnowocześniejsze narzędzia przekazu informacji.

Nieprzerwanie staramy się budować jak najwyższą wartość dla Akcjonariuszy, a naszym priorytetem jest zapewnienie równego dostępu do rzetelnej informacji. To sprawia, że Spółka postrzegana jest jako transparentna.

Debiut PBG na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych miał miejsce w lipcu 2004 roku. Konsekwencją tego kroku były zmiany w funkcjonowaniu Spółki, wynikające z zaistnienia na rynku kapitałowym. Spółka zaimplementowała wszystkie przepisy prawne odnoszące się do spółek notowanych na giełdzie. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi jednoznacznie precyzuje, że w momencie dopuszczenia przez Komisję Papierów Wartościowych i Giełd do publicznego obrotu, spółka emitująca papiery wartościowe zobowiązana jest przekazywać inwestorom wszelkie informacje potrzebne do podejmowania decyzji inwestycyjnych. Decyzja o wejściu na giełdę była zatem jednoznaczna ze zgodą na dokładne prześwietlenie sytuacji finansowej oraz systematyczne ujawnianie informacji o bieżącej działalności.

Podstawą **Dobrych Praktyk giełdowych** są zasady wyznaczone przez ład korporacyjny. Respektowanie tych zasad jest dla PBG sprawą najwyższej wagi. W tegorocznym oświadczeniu, opracowanym na podstawie dokumentu „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW", kolejny raz poświadczyliśmy przestrzeganie wszystkich zasad ładu korporacyjnego, a ponadto stosowanie się także do większości rekomendacji rozdziału pierwszego Dobrych Praktyk. Spółka PBG odstąpiła od rekomendacji nr 1, 2 i 3 w zakresie opisanym w „Oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego przez spółkę PBG SA za rok 2010", umieszczonym pod adresem internetowym:

http://www.pbg-sa.pl/pub/uploaddocs/oswiadczenie-o-stosowaniu-zasad-ladu-korporacyjnego-za-rok-2010.pdf

Działalność związana z prowadzeniem relacji inwestorskich posiada wysoki priorytet w spółce PBG SA. **Dział Relacji Inwestorskich,** utworzony w 2004 roku, podlega Prezesowi Zarządu oraz Wiceprezesowi Zarządu ds. Ekonomii i Finansów. Głównym jego zadaniem jest prowadzenie otwartej platformy komunikacyjnej z inwestorami i akcjonariuszami, w celu zagwarantowania jak najłatwiejszego dostępu do informacji. Dbamy o równy dostęp do informacji dla inwestorów instytucjonalnych oraz indywidualnych, a komunikacja z rynkiem odbywa się w myśl zasady transparentności.

Począwszy od 2009 roku, **systematycznie organizujemy konferencje z inwestorami i analitykami** po publikacji okresowych wyników finansowych, a także od 2010 roku przy okazji istot-

nych zdarzeń z życia Spółki. Konferencja gwarantuje bezpośrednią dostępność Prezesa Spółki oraz Wiceprezesa ds. Ekonomii i Finansów – dla całej społeczności inwestorskiej. Konferencjom każdorazowo towarzyszy transmisja online umożliwiająca uczestnictwo osobom znajdującym się w różnych miejscach na świecie. Aby zagwarantować równoczesny dostęp do informacji inwestorom zagranicznym, wszystkie konferencje w 2010 roku odbyły się w dwóch językach: polskim oraz angielskim – przy wykorzystaniu tłumacza symultanicznego.

W celu usprawnienia komunikacji, w 2010 roku, dokonane zostały kolejne **modernizacje strony internetowej.** Jako działania najistotniejsze wymienić należy przystosowanie strony do potrzeb osób niedowidzących – poprzez synchronizację witryny z syntezatorem mowy IVONA. Syntezator umożliwia przetwarzanie tekstu na mowę, który następnie jest czytany przez wirtualnego lektora. Witryna internetowa została **przystosowana do obsługi Facebooka,** największego i najbardziej popularnego serwisu społecznościowego, z liczbą użytkowników przekraczającą 500 mln. W ten sposób na bieżąco informujemy na nim o najważniejszych wydarzeniach. Nasze działania zostały docenione przez organizatorów konkursu „Złota Strona Emitenta", w którym otrzymaliśmy pierwszą nagrodę drugi rok z rzędu.

W 2010 roku, PBG zaproszone zostało do udziału **w autorskim programie Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych: „10 na 10",** mającym na celu kreowanie oraz promowanie najwyższych standardów w obszarze komunikacji spółek giełdowych z inwestorami indywidualnymi. W programie trwającym do kwietnia 2011 roku, udział wzięło 10 spółek notowanych na Warszawskiej Giełdzie. Program miał na celu przedstawienie działań prowadzonych przez relacje inwestorskie przy uwzględnieniu najlepszych standardów w dziedzinie komunikacji finansowej z rynków międzynarodowych. Program ma swoją stronę internetową: *www.10na10.pl*. W ramach uczestnictwa w programie przedstawiciele relacji inwestorskich PBG po raz kolejny wzięli udział w eventach dedykowanych inwestorom indywidualnym, takich jak: **Konferencja Profesjonalny Inwestor** oraz **Wall Street.**

Tomasz Tomczak
(Wiceprezes Zarządu PBG):

Strategia określająca postępowanie Spółki względem środowiska naturalnego została określona w 2004 roku wraz z wdrożeniem Zintegrowanego Systemu Zarządzania jakością, środowiskiem i bezpieczeństwem pracy oraz standardu SCC* (Safety Checklist for Contractors). Proekologiczne inicjatywy w PBG podejmowane są na bieżąco w dwóch obszarach – na terenie siedziby firmy oraz w miejscach prowadzonych realizacji. Zgodnie z ogłoszoną deklaracją zobowiązaliśmy się do „spełniania wymagań ustawodawstwa, przepisów prawnych i innych wymagań, w zakresie jakości, ochrony środowiska i zidentyfikowanych aspektów środowiskowych" oraz „zapobiegania zanieczyszczeniom w środowisku naturalnym".

Świadomość pracowników wpływa pozytywnie na proekologiczne funkcjonowanie całej organizacji. Zgodnie z przyjętą strategią, Spółka **dokłada wszelkich starań, aby działalność w jak najmniejszym stopniu wpływała na środowisko naturalne.** Ochrona środowiska na terenie firmy opiera się na działaniach podejmowanych w kilku obszarach: gospodarka odpadami, racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, ograniczanie emisji szkodliwych substancji do ziemi i atmosfery, gotowość w przypadku wystąpienia awarii środowiskowej, podnoszenie świadomości pracowników w zakresie ochrony środowiska oraz egzekwowanie przestrzegania obowiązujących przepisów prawnych przez firmy podwykonawcze podczas realizacji przedsięwzięć. Działania te możliwe są dzięki zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych i organizacyjnych.

Spółka PBG nie prowadzi procesów produkcyjnych, które byłyby źródłem emisji gazów cieplarnianych (GHG). Bezpośrednimi źródłami emisji GHG jest spalanie paliw przez środki transportu, spalanie gazu ziemnego w celach grzewczych oraz emisja gazów z instalacji klimatyzacyjnej. Pośrednia emisja generowana jest przez elektrownię, która dostarcza energie elektryczną do siedziby firmy. **Budynki ogrzewane są za pomocą gazu ziemnego,** uważanego za najbardziej ekologiczne ze wszystkich paliw kopalnych. Spalanie gazu ziemnego umożliwia uzyskanie energii, przy jednoczesnym ograniczeniu emisji szkodliwych substancji zanieczyszczających do atmosfery, tj. NOx, SO2, pyłów, emitowanych w znacznych ilościach podczas spalania innych paliw kopalnych, tj. węgiel kamienny czy olej opałowy.

W maju 2010 roku, PBG po raz pierwszy **przystąpiło do międzynarodowego projektu – Carbon Disclosure Project,** którego celem jest ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zapobieganie zmianom klimatycznym. Udział w projekcie rozpoczęto od oszacowania i ujawnienia wielkości emisji gazów cieplarnianych. Przedstawiono korzystne z punktu widzenia ochrony atmosfery rozwiązania, tj. stosowanie gazu ziemnego na potrzeby ogrzewania pomieszczeń, posiadanie własnej kogeneracji oraz stosowanie technologii minimalizującej emisję metanu do atmosfery podczas

napraw instalacji gazowych. Udział w projekcie pozwala na wymianę doświadczeń z innymi firmami w zakresie ograniczania wpływu na klimat, wdrażanie rozwiązań pozwalających na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, a także ułatwia budowanie strategii zrównoważonego rozwoju.

W 2002 roku na terenie PBG zainstalowano elektrociepłownię blokową (kogenerację) wytwarzającą energię elektryczną w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła. Podstawowym jej paliwem jest gaz ziemny GZ-50, alternatywnym zaś gaz pozyskany z instalacji gazu skroplonego LNG. Energia konsumowana jest przez odbiorniki przyłączone do sieci na terenie firmy, w przypadku zwiększonego zapotrzebowania na energię, pobierana jest z sieci energetyki zawodowej Enea Operator. Ciepło wytworzone w kogeneracji jest ciepłem odpadowym i jego produkcja jest praktycznie pozbawiona kosztów. Wykorzystywane jest do celów użytkowych, tj. c.w.u. (ciepła woda użytkowa), c.o. (centralne ogrzewanie), absorpcyjna wytwornica wody lodowej (na potrzeby wody lodowej zasilającej klimakonwektory). Niedawno przeprowadzone **inwestycje mające na celu ograniczenie zużycia mediów,** to zainstalowanie dwóch nagrzewnic wodnych na jednej z hal produkcyjnych. Pozwoliły one zwiększyć sprawność wytwarzania energii w skojarzeniu i umożliwiły podjęcie działań, w celu uzyskania świadectw pochodzenia energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji gazowej.

Po uzyskaniu koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej oraz po przeprowadzeniu audytu przez akredytowaną jednostkę, spółka **PBG uzyskała Prawa Majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia za energię.**

Spółka wdrożyła również program pozwalający na ograniczenie zużycia energii elektrycznej. W ciągu ostatnich kilku lat wszystkie żarowe źródła światła zostały wymienione na świetlówki energooszczędne. Zoptymalizowano również ilość źródeł oświetlenia zewnętrznego oraz wewnętrznego.

Teren PBG podlega szczególnym wymaganiom pod względem ochrony wód podziemnych. Siedziba firmy znajduje się na obszarze ochronnym dla ujęcia wody Wysogotowo. Wody opadowe spływające z parkingów, placów manewrowych oraz dróg podlegają oczyszczeniu przed odprowadzeniem do środowiska. Wyposażyliśmy teren firmy w system kanalizacji deszczowej oraz osadniki i separatory, których zadaniem jest oczyszczenie z węglowodorów ropopochodnych zawartych w paliwach oraz olejach pochodzących ze środków transportu. Po przejściu przez system urządzeń oczyszczających wody kierowane są do rowów infiltracyjno-retencyjnych lub gromadzone są w zbiorniku retencyjnym. W celu zapewnienia wysokiej skuteczności zastosowanych przez nas urządzeń oczyszczających, separatory i osadniki poddawane są regularnym przeglądom i czyszczeniu.

Spółka PBG dysponuje rozbudowaną bazą sprzętowo-transportową. Na terenie firmy znajduje się również zbiornik z przepracowanymi olejami. **Spółka jest przygotowana na wypadek wycieku substancji ropopochodnych do środowiska,** zarówno w przypadku wystąpienia awarii środków transportu, jak też rozszczelnienia zbiornika oleju. Opracowano Instrukcję na wypadek awarii. Zakupione zostały Zestawy EKO, w skład których wchodzą materiały sorpcyjne oraz sprzęt służący do zbierania sorbentu zanieczyszczonego substancjami ropopochodnymi.

PBG wytwarza odpady komunalne oraz makulaturę, odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych oraz zużyte tonery. Ponadto spółka wykonawcza PBG Technologia wytwarza odpady przemysłowe. **Wszystkie odpady magazynowane są selektywnie,** w sposób zapobiegający przedostawaniu zanieczyszczeń do środowiska - w szczelnych pojemnikach lub kontenerach, a podłoże w miejscach magazynowania odpadów zabezpieczone jest przed przedostawaniem zanieczyszczeń do gruntu. Prowadzony jest stały monitoring ilości wytwarzanych odpadów, Spółka działa zgodnie z postanowieniem decyzji zatwierdzającej Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi WS.IX.7647-166/10 z dnia 15.09.2010 roku.

W siedzibie firmy powstają ścieki socjalno-bytowe, które do grudnia 2010 roku gromadzone były w zbiornikach bezodpływowych, a następnie wywożone transportem asenizacyjnym do punktu zlewczego zorganizowanego na sanitarnej kanalizacji komunalnej. W chwili obecnej ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Tomasz Tomczak (Wiceprezes Zarządu PBG):

Ochrona środowiska jest uwzględniana już na etapie projektowania wykonywanych obiektów. W tej fazie przestrzegane są wszystkie zalecenia i nakazy wynikające z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji. Dokładamy wszelkich starań, aby w trudnych warunkach placu budowy, stosować rozwiązania bezpieczne i najmniej ingerujące w środowisko naturalne. Dla większych przedsięwzięć opracowujemy plany BZŚ (bezpieczeństwo – zdrowie – środowisko) uwzględniające wytyczne dotyczące ochrony środowiska na placu budowy.

Podczas realizacji inwestycji stawiane są **wysokie wymagania w zakresie ochrony środowiska nie tylko w stosunku do PBG, ale i w stosunku do dostawców usług i firm podwykonawczych.** W umowach zawartych z podwykonawcami, zawarte są zapisy zobowiązujące do przestrzegania wymagań wynikających z przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Obejmują m.in. uzyskanie stosownych decyzji i pozwoleń, minimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko, przedstawienie przedstawicielom PBG procedur przeciwdziałania zidentyfikowanym zagrożeniom środowiska naturalnego, ochronę szaty roślinnej na terenie budowy, prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami. W przypadku dużych przedsięwzięć, powoływana jest osoba/ y odpowiedzialne za stały nadzór nad spełnianiem wymagań ochrony środowiska, także podwykonawców. Audyty przeprowadzane corocznie przez jednostki certyfikujące UDT-CERT oraz Zakład Systemów Jakości i Zarządzania wykazują spełnianie wymogów norm zarządzania środowiskowego. W trakcie realizacji przedsięwzięć PBG korzysta również z usług spółki wykonawczej PBG Technologia, która **stosuje technologie hermetyczne z zastosowaniem urządzeń firmy T. D. Williamson.** Technologia hermetyczna wykorzystywana jest podczas remontów i modernizacji sieci gazowych oraz w trakcie włączania nowych układów do istniejących instalacji gazowych. Jej zastosowanie umożliwia uniknięcie upuszczania gazu ziemnego do atmosfery oraz emisji metanu – uznawanego za istotny czynnik powodujący efekt cieplarniany.

Przykładem realizacji spełniającej najwyższe standardy środowiskowe jest budowa kopalni gazu ziemnego i ropy naftowej Lubiaków – Międzychód – Grotów. Inwestycja ta zlokalizowana jest na terenie chronionym „NATURA 2000". Przed rozpoczęciem realizacji, Spółka zleciła naukowcom z Uniwersytetu Wrocławskiego i Zielonogórskiego wykonanie szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej terenu. Efektem tego było podjęcie szeregu rozwiązań ograniczających negatywny wpływ budowy na zwierzęta i roślinność. Przed przystąpieniem do pracy, każdy pracownik Projektu LMG przechodzi szkolenia i zapoznawany jest z szeregiem wymagań środowiskowych, a w tym z chronionymi gatunkami zwierząt.

SPOŁECZEŃSTWO

Jerzy Wiśniewski (Prezes Zarządu PBG):

Pomaganie to kwestia wewnętrznego wyboru każdego człowieka. Dla mnie osobiście jest to odruch naturalny. Majątek bez wątpienia stwarza większe możliwości oraz pozwala na budowanie efektu skali niesionej pomocy. Pomaganie to działanie w wielu aspektach. Mieści się to także w kulturze pracy i strategii naszej Spółki, a nawet Grupy. Wspieranie potrzebujących traktujemy jak obowiązek, a nie wyświadczanie łaski. Dofinansowujemy tych, którzy krzewią pozy-

tywne wartości, zajmują się takimi sferami jak: edukacja, tradycje narodowe, patriotyzm, kultura i sport. Społeczna odpowiedzialność biznesu to rzetelna praca, a w sensie działań charytatywnych – wspieranie tych osób, środowisk i instytucji, za którymi nie stoi żadna siła w postaci reklamy, marketingu czy lobbingu. Mam na myśli m.in. Polaków na Wschodzie, hospicja, szpitale, ochronki dla dzieci, świetlice i domy dziecka. To tym grupom staramy się systematycznie pomagać, i nie oczekujemy niczego w zamian. Musimy być również odpowiedzialni tam, gdzie zdarzają się tragedie wywołane czynnikami natury, chorobami, w stosunku do ludzi, którzy są obdarzeni różnymi talentami, ale nie potrafią odnaleźć się we współczesnej rzeczywistości.

Społeczność jest dla spółki PBG jedną z podstawowych wartości, dlatego też **w dniu 26 października 2010 roku powołana została FUNDACJA PBG.**

Małgorzata Wiśniewska (Prezes Fundacji PBG)

W zakresie działalności statutowej i biznesowej Fundacji PBG współpracować będziemy ze wszystkimi podmiotami w Grupie, a celem naszym będzie kreowanie wizerunku Spółek z Grupy PBG jako spójnego i czytelnego dla wszystkich interesariuszy. Z dniem 1 kwietnia 2011, powołany został zespół realizujący zadania w obszarze wizerunku, komunikacji medialnej, kultury i sztuki, nauki i edukacji, a także w obszarze marketingu sportowego. Jestem przekonana, że nasza rozpoczynająca się współpraca będzie owocna i w najbliższym czasie przyniesie zauważalne korzyści.

W działalności dobroczynnej biorą udział pracownicy, co pozwala postrzegać firmę jako wrażliwą i zaangażowaną. **Wolontariat pracowniczy** jest świadectwem zaufania PBG do swoich pracowników realizujących indywidualne i grupowe projekty. Wsparcie Spółki w tym zakresie dotyczy pomocy logistycznej czy finansowej. Naszą ideą jest niesienie pomocy tym, którzy są nam najbliżsi i najbardziej tego potrzebują. Spółka szczyci się cyklicznie organizowanymi akcjami, które na stałe wpisały się w działalność PBG. **„Wszystkie dzieci nasze są"** to nazwa corocznie organizowanej zbiórki paczek świątecznych dla dzieci z ochronek, domów dziecka i rodzin ubogich. Pracownicy przygotowują paczki od 2002 roku i każdego roku baza adresatów jest aktualizowana. Już po raz piąty zorganizowano **akcję pracowniczą „Oddajemy Krew do Banku Krwi PBG".** Akcja ma na celu propagowanie honorowego krwiodawstwa. Z Banku Krwi PBG mogą korzystać wszyscy pracownicy z Grupy PBG oraz ich rodziny w sytuacji zdarzeń losowych. W październiku 2010 roku zebrano 14 litrów krwi.

Zarząd PBG pozostaje nieustannie wrażliwy na potrzebę niesienia pomocy tam, gdzie jest ona w danej chwili nieodzowna. W roku 2001 tereny południowej Polski dotknęła groźna powódź, pozostawiając setki ludzi bez dachu nad głową. PBG jako jedna z pierwszych spółek włączyła się w niesienie konkretnej pomocy finansowej. Podobne przykłady działań miały miejsce **w roku 2010. Po powodzi zagwarantowano pomoc rodzinom z miejscowości Golina.** Spółki z Grupy przekazały darowizny na rzecz powodzian, które umożliwiły zakup najpotrzebniejszych sprzętów, mebli i wyposażenia. Pracownicy zorganizowali zbiórkę wyprawek szkolnych dla dzieci, środków czystości, żywności i artykułów wyposażenia wnętrz. Dzieci z tych rodzin otrzymały również bożonarodzeniowe paczki w ramach akcji „Wszystkie dzieci nasze są".

Sztandarowym, CSR-owym projektem jest założona w 2002 roku, na terenie Spółki, galeria firmowa „PBG Gallery". Jej kuratorami są artyści, profesorowie, wykładowcy związani z Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu. Dla pracowników jest ona miejscem, które daje niepowtarzalną okazję do spotkań z artystami i twórczością. Galeria promuje artystów młodych i jeszcze nieznanych, ale także gości oraz twórców cenionych i uznawanych. W „PBG Gallery" średnio co miesiąc przygotowywana jest wystawa i odbywają się wernisaże, których klimat i specyficzna atmosfera znane są w środowisku artystycznym Poznania. Galeria gościła wielu uznanych artystów z naszego miasta, a nawet Polski. „PBG Gallery" popularyzuje twórczość artystyczną i kształci świadomość wizualną wśród gości i pracowników firmy. Obcowanie ze sztuką każdego dnia ma ogromny wpływ na budowanie kultury organizacyjnej Spółki. **„PBG Gallery" przyczynia się do rozwoju i upowszechniania kultury na terenie Wielkopolski.** Dzięki niej wiadomo, że możliwe jest łączenie biznesu i sztuki. W 2010 roku „PBG Gallery" zorganizowało 11 wystaw oraz liczne spotkania z artystami.

ORGANIZACJE, STOWARZYSZENIA, KLUBY

Angażowanie się w rozwój polskiej gospodarki nie tylko poprzez realizowanie kolejnych inwestycji, ale także dzięki uczestniczeniu w działalności stowarzyszeń branżowych stawia PBG wśród firm, które na każdej płaszczyźnie dbają o przyszłość i unowocześnienia stosowane w danej branży poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń. Członkostwo PBG w organizacjach ma charakter dobrowolny, umożliwia poparcie ze strony Spółki dla środowisk, których interesy reprezentują poszczególne organizacje, oddziałując m.in. na kształtowanie nowoczesnej gospodarki i standard życia społeczeństwa. Pomaga w procesie doskonalenia kadry ekonomicznej, inżynierskiej, personalnej. Gwarantuje dostęp do najnowszej wiedzy naukowo-technicznej oraz udział w wymianie dobrych i sprawdzonych praktyk.

Do stowarzyszeń związanych z obszarem gazownictwa należą: **Izba Gospodarcza Gazownictwa** (PBG jest jej założycielem i członkiem od 2003 roku). Głównym celem, jaki stawia przed sobą Izba, jest reprezentowanie interesów gospodarczych jej członków oraz przygotowanie programów rozwojowych gazownictwa); **SITPNiG** – Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego (od 1997 roku). Celem SITPNiG jest wykorzystanie potencjału intelektualnego środowiska inżynierów i techników związanych z przemysłem naftowym i gazowniczym oraz inspirowanie przedsięwzięć naukowo-technicznych na rzecz gospodarki kraju i ochrony środowiska naturalnego.

Zdywersyfikowana działalność Spółek z Grupy PBG skłania do członkowstwa w stowarzyszeniach reprezentujących takie branże jak: **Izba Gospodarcza Budownictwa we Wrocławiu (od 2008 roku), czy też Ogólnopolska Izba Gospodarcza Drogownictwa** (od 2007 roku).

PBG należy także do stowarzyszeń działających na polu kontroli i zapewniania jakości, takich jak **Krajowa Organizacja Partnerska** (NPO), będąca polskim przedstawicielstwem Europejskiej Fundacji Zarządzania Jakością (EFQM), **Klub Polskie Forum ISO 9000** (od 1999 roku). Poza tym, PBG należy do lokalnych stowarzyszeń: **Wielkopolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej** (od 2002 roku), działającej na rzecz podtrzymywania zdrowych zasad rynku i konkurencji oraz **Stowarzyszenia Absolwentów Politechniki Poznańskiej** (od roku 2005). Współpraca z tą organizacją oparta jest na wymianie wiedzy naukowej, technicznej, a także dotyczącej jakości. Oferowany przez naszą Spółkę system praktyk studenckich, udział w targach pracy (w latach 2008, 2009, 2010) oraz uczestnictwo naszych pracowników w konferencjach organizowanych na uczelni, to między innymi najważniejsze kierunki wspólnych działań.

PBG, jako spółka notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, od 2004 roku, została członkiem **Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych.** Stowarzyszenie reprezentuje spółki notowane na GPW oraz dąży do szerzenia i wymiany wiedzy umożliwiającej rozwój rynku kapitałowego i nowoczesnej gospodarki rynkowej w Polsce.

KAPITAŁ LUDZKI

Małgorzata Wiśniewska (Prezes Fundacji PBG):

Fundamentem naszej działalności są ludzie. Na początku pozyskiwaliśmy pracowników na podstawie rekomendacji przyjaciół i znajomych. Dzięki temu udało się zbudować zespół osób oddanych i zaangażowanych w budowanie wspólnego sukcesu. Ci doświadczeni chętnie dzielili się i do dziś dzielą się wiedzą, którą młodzi tak chętnie chłoną. Dziś większość młodych pracowników to managerowie, zarządzający nieraz dużymi zespołami, pracującymi nad skomplikowanymi organizacyjnie zadaniami. Cieszy nas to, że sami rozwijają wiele zagadnień, a w przypadku poważniejszych decyzji proszą nas o radę. Dzielą się z nami nie tylko problemami zawodowymi, ale również osobistymi. Wiedzą, że z całym Zarządem Spółki darzymy ich szacunkiem, wierzymy w ich potencjał i możliwości. Myślę, że udało nam się stworzyć w firmie wyjątkową atmosferę i kulturę organizacyjną, która sprzyja realizacji celów nie tylko Spółki, ale i osobistych naszych pracowników.

Podstawą polityki zarządzania zasobami ludzkimi w Grupie PBG jest rozwój i doskonalenie pracowników.

Pozyskiwanie pracowników odbywa się poprzez tworzenie konkurencyjnych warunków pracy i płacy, tj. wysoką wewnętrzną kulturę organizacyjną. Proces rekrutacyjny prowadzony jest wewnątrz Spółki. Spółka zatrudnia zarówno wykwalifikowanych fachowców, jak i osoby młode, szukające możliwości wykazania się w pierwszej pracy. Współpracuje z uczelniami technicznymi i Akademią Ekonomiczną. W okresie wakacyjnym zgłaszają się uczniowie i studenci. Od aplikujących kandydatów oczekuje się zaangażowania, entuzjazmu i chęci rozwoju.

Grupa PBG zapewnia wszystkim pracownikom możliwość korzystania z pakietu Funduszu Świadczeń Socjalnych. Obejmuje on m.in. pomoc socjalną w postaci pożyczek i zapomóg (Kasa Zapomogowo-Pożyczkowa), dofinansowywania wypoczynku pracowników i ich rodzin, dofinansowywanie biletów do kin, teatrów i na koncerty. Wszyscy pasjonaci mogą rozwijać swoje zainteresowania w powstałych przy PBG: klubach, kołach, zespołach, Galerii sztuki czy Szkole Językowej. Jako przykłady wymienić tutaj można Klub tenisowy „Return", Klub Żeglarski „PBG Sailing Club", Koło Wędkarskie „MERLIN", zespół muzyczny „PBG Band", Ligę Piłkarską czy Ligę Bowlingową. Dbając o jak najlepszą kondycję psychofizyczną pracowników firma organizuje dla nich imprezy, wyjazdy i spotkania integracyjne. Będąc na bieżąco z życiem kulturalnym Poznania, już w 2007 roku rozpoczęta została udana współpraca z Teatrem Polskim, a w 2010 roku z Teatrem Wielkim w Poznaniu.

Mariusz Łożyński (Wiceprezes Zarządu PBG):

Mając świadomość tego, że wszyscy wpływamy na sukces, inwestujemy w naszych Pracowników. Każdy z nich jest niezwykle ważnym ogniwem. To dzięki nim firma jest w miejscu, w którym jest. Mamy świadomość tego, że rozwój Spółki oraz budowanie konkurencyjnej przewagi na rynku są możliwe dzięki nowoczesnym technologiom, ale przede wszystkim dzięki wysoko wykwalifikowanej kadrze. Dążymy do tego, aby każdy z Pracowników z satysfakcją podejmował nowe wyzwania i doskonalił swoje kwalifikacje. Rynki zagraniczne stanowią perspektywę przyszłego rozwoju. Zdobycie umiejętności językowych, które pozwolą swobodnie porozumiewać się w określonych sytuacjach zawodowych czy prywatnych stało się koniecznością, dlatego współfinansujemy naukę na wyższych uczelniach, kursach i szkoleniach branżowych oraz miękkich, jak również organizujemy różnego rodzaju szkolenia wewnętrzne.

PBG od lat wykorzystuje wiedzę, doświadczenie i zasoby po to, by wspomagać edukację Pracowników. Spółka posiada wdrożoną procedurę regulującą system szkoleń i zasady podnoszenia kwalifikacji. Od lat konsekwentnie realizowany jest projekt podnoszenia poziomu znajomości języków obcych. W tym celu funkcjonuje na terenie firmy **Szkoła Językowa,** w której pracownicy mogą pobierać lekcje języka angielskiego, niemieckiego, włoskiego, hiszpańskiego i rosyjskiego. Zasady ubiegania się o wsparcie finansowe na ten cel są określone w Zarządzeniu Spółki. W 2010 roku łączna liczba godzin szkoleniowych wyniosła 11097, a budżet szkoleniowy opiewał na ponad 352 tys. zł. W planach na lata 2011–2012 jest pozyskanie dofinansowania na szkolenia ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Na bieżąco prowadzona jest analiza potrzeb szkoleniowych, w oparciu o przyjęte plany szkoleń, tworzona na początku każdego roku. Pracownicy mogą oddolnie zgłaszać swoje potrzeby. W dużej mierze wynikają one z ocen okresowych pracowników. Na podstawie badań potrzeb szkoleniowych i w zgodzie ze strategią PBG powstał m.in. specjalny pakiet szkoleń dla pracowników, którzy ukończyli 45 rok życia. W ramach doskonalenia działalności w zakresie Ochrony Środowiska wypracowany został system szkoleń przeznaczony dla różnych grup pracowników oraz osób nowozatrudnionych. Program szkoleń dostosowany jest do specyfiki pracy objętych nim osób.

Spółka ułatwia również **uzupełnianie wiedzy i umiejętności w szkołach średnich i na uczelniach wyższych.** Szczególnym zainteresowaniem objęte są uczelnie techniczne. Aby ułatwić zdobywanie wiedzy na oddalonej od siedziby spółki Akademii Górniczo-Hutniczej, PBG udostępnia wykładowcom krakowskiej uczelni sale konferencyjne na terenie Wysogotowa. Gwarantem doskonalenia umiejętności jest program wsparcia finansowego nauki, opisany w Regulaminie finansowania nauki dla pracowników PBG podnoszących kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Pracownicy uczestniczą czynnie w sympozjach i konferencjach, zaznaczając obecność Grupy PBG na rynku.

Tomasz Woroch (Wiceprezes Zarządu PBG):

Z całą odpowiedzialnością możemy realizować strategię opartą o wejście na rynek energetyczny, wykorzystując nasze dotychczasowe doświadczenie w zakresie współpracy z partnerami zagranicznymi. Wykwalifikowana kadra, standardy zarządzania kontraktami, dalekosiężność i nasza odwaga pozwalają z optymizmem patrzeć w przyszłość.

Spółka ułatwia również uzupełnianie wiedzy i umiejętności w szkołach średnich i na uczelniach wyższych. Szczególnym zainteresowaniem objęte są uczelnie techniczne. Aby ułatwić zdobywanie wiedzy na oddalonej od siedziby spółki Akademii Górniczo-Hutniczej, PBG udostępnia wykładowcom krakowskiej uczelni sale konferencyjne na terenie Wysogotowa. Gwarantem doskonalenia umiejętności jest program wsparcia finansowego nauki, opisany w Regulaminie finansowania nauki dla pracowników PBG podnoszących kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Pracownicy uczestniczą czynnie w sympozjach i konferencjach zaznaczając obecność Grupy PBG na rynku.